

ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

**PROBLEMS ON THE OPERATIONS OF STUDENT ASSISTANCE
SYSTEMS IN SCHOOLS UNDER BURIRAM EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 3**

วิทยานิพนธ์

ของ

สุรินทร์ โพธิ์เหมือน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

มกราคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

เรื่อง	ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3		
ผู้วิจัย	สุรินทร์ โพธิ์เหมือน		
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์	ประธานกรรมการ	
	รองศาสตราจารย์ มาลีณี อุโฆปะมา	กรรมการ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์	กรรมการ	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขา การบริหารการศึกษา	
สถานที่พิมพ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2553	

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพระดับช่วงชั้น และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มจากประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของ เกรจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 294 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน และครูแนะแนว จำนวน 147 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 294 คน แล้วสุ่มกลุ่มย่อยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว แบ่งตามระดับช่วงชั้นและตามขนาดของโรงเรียน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทตามสัดส่วนให้กระจายไปตามอำเภอและ โรงเรียนต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ คือ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม มีค่า (r) อยู่ระหว่าง 2.83 ถึง 3.50 และค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าคะแนนที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาคือในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน
อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน
2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและ ครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้นของโรงเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน
4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่
และขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน
ไม่แตกต่างกัน
5. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูแนะแนว โดยภาพรวม ดังนี้ ลำดับที่มีความถี่สูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัด
กรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ

TITLE Problems on the Operations of Student Assistance Systems in Schools under Buriram Educational Service Area Office 3

AUTHOR Surin Phomuan

ADVISORS Assistant Professor Dr. Sa-nguan Songwiwat Thesis Advisor
Associate Professor Malinee Chutopama Co-advisor
Assistant Professor Somsak Tadsawatwong Co-advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Edministration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2010

ABSTRACT

This research aimed to study and compare the problems on the operations of student assistance systems in schools under Buriram Educational Service Area Office 3 as perceived by school administrators and counseling teachers, classified by status, levels of schools and school sizes. A total of 294 samples were 147 school administrators and 147 counseling teachers, selected by the Table of Krejcie & Morgan, stratified proportional random sampling, and simple random sampling, respectively. The research instrument was a set of questionnaires including, checklist, rating scale and open ended form with its discrimination value between 2.83-3.50 and its reliability at .96. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by independent samples t-test and one-way analysis of variance with the statistical significant difference set at .05 level.

The findings were as follows:

1. The problems on the operations of student assistance systems in schools under Buriram Educational Service Area Office 3 as perceived by school administrators and counseling teachers as a whole and in each aspect were at moderate levels. The three aspects ranked from the most to the least mean scores were knowing individual student, prevention and problem solving, and student supporting, respectively.
2. The comparison of the problems on the operations of student assistance systems in schools under Buriram Educational Service Area Office 3 as perceived by school administrators and counseling teachers, classified by status both as a whole and in each aspect was not different.

3. The comparison of the problems on the operations of student assistance systems in schools under Buriram Educational Service Area Office 3 as perceived by school administrators and counseling teachers, classified by levels of schools both as a whole and in each aspect was not different.

4. The comparison of the problems on the operations of student assistance systems in schools under Buriram Educational Service Area Office 3 as perceived by school administrators and counseling teachers, classified by school sizes both as a whole and in each aspect was not different.

5. The additional suggestions of the problems on the operations of student assistance systems in schools under Buriram Educational Service Area Office 3 as perceived by school administrators and counseling teachers ranked from the most to the least frequency aspects were knowing individual student, followed by prevention and problem solving, student supporting, student screening, and transferring, respectively.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ เทศสวัสดิ์วงศ์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิวัฒน์ กัลยพฤษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประภิจ จันตะเคียน กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และเสนอแนะต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่อำนวยความสะดวกและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และ คณะผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และคุณวุฒิชัย โพธิ์ทอง ในการหาประสิทธิภาพเครื่องมือวิจัยจนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยอย่างดียิ่ง ตลอดจนคุณสุเทพ ราชประ โคน คณะครู โรงเรียนบ้านชัยคะนิง โรงเรียนร่วมเกล้าบุรีรัมย์ โรงเรียนอนุบาลโนนดินแดง และเพื่อนร่วมงานทุกท่าน ที่ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ เกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จเรียบร้อยด้วยดี ขอขอบพระคุณ คุณแม่ตั้งเวียง โพธิ์เหมือน และคุณจรุสศรี โพธิ์เหมือน คุณศิริวิญา โพธิ์เหมือน คุณสุรินทร์ โพธิ์เหมือน และญาติพี่น้องทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนให้ ความรักความห่วงใยและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่งแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบ แต่พระคุณบิดา มารดา บุรพจารย์ และผู้มีพระคุณต่อผู้วิจัยทุกท่านที่การสนับสนุน จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ สมบูรณ์ได้ด้วยดี

สุรินทร์ โพธิ์เหมือน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	8
องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	14
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	19
การคัดกรองนักเรียน.....	23
การส่งเสริมนักเรียน.....	27
การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน.....	31
การส่งต่อนักเรียน.....	35
การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	38
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน.....	45
บทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน.....	46
การใช้การแนะแนวเพื่อการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
งานวิจัยในประเทศ.....	61
งานวิจัยต่างประเทศ.....	65
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	69
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	72
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	127
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	127
สมมติฐานของการวิจัย.....	127
วิธีดำเนินการวิจัย.....	128
สรุปผลการวิจัย.....	130
อภิปรายผล.....	132
ข้อเสนอแนะ.....	139
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	139
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	140

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	141
ภาคผนวก.....	148
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	149
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	153
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	161
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	167

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา.....	16
2 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบ.....	20
3 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูล เพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน.....	24
4 การจัดกิจกรรมโฮมรูม.....	28
5 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน.....	30
6 การให้การปรึกษาเบื้องต้น.....	32
7 การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน.....	33
8 แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน.....	37
9 บทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากร ใน โรงเรียนที่มีค้ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน.....	46
10 บทบาทหน้าที่ของบุคลากร ในคณะกรรมการดำเนินงาน.....	48
11 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับช่วงชั้น.....	70
12 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของ โรงเรียน.....	71
13 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง.....	80
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว ในแต่ละด้าน โดยภาพรวม.....	81
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	82
16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว ในด้านการคัดกรองนักเรียน.....	84
17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว ในด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	88
19 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว ในด้านการส่งต่อ.....	91
20 เปรียบเทียบสภาพปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในแต่ละด้าน โดยภาพรวม	94
21 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	95
22 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการคัดกรองนักเรียน.....	96
23 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	98
24 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา.....	100
25 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการส่งต่อ.....	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
26 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในแต่ละด้าน โดยภาพรวม.....	104
27 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	105
28 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในด้านการคัดกรองนักเรียน.....	106
29 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	108
30 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	110
31 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในด้านการส่งต่อ.....	112
32 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในแต่ละด้าน โดยภาพรวม.....	114
33 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	115
34 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในด้านการคัดกรองนักเรียน.....	116

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
35 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	118
36 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	120
37 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในด้านการส่งต่อ.....	122
38 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	124

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา.....	15
2 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง.....	36
3 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน.....	42

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพของโลกในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมโลกอย่างรวดเร็ว ได้ก่อให้เกิดการแข่งขันกันอย่างมาก การผสมกลมกลืนกันทาง วัฒนธรรมการเรียนรู้ และการเลียนแบบในด้านความคิด ความเชื่อ และพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลง ของสังคมไม่ว่าจะเป็นลักษณะใดก็ตามย่อมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการประพฤติปฏิบัติและ แบบแผนวิถีชีวิตของบุคคล ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัว ก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกาย ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง

ทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของแต่ละชุมชน คุณภาพของบุคคลเป็น ตัวแปรสำคัญที่จะทำให้สังคมอยู่รอดและเจริญก้าวหน้าไปด้วยดี ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และ การเมือง ซึ่งในการที่จะทำให้ประเทศเกิดการพัฒนายังขึ้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนา คนให้มีความรู้ ความสามารถ มีสุขภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการ เรียนรู้มีความรู้ทางวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี มีความสามารถในการประกอบอาชีพ ดูแลรักษาสุขภาพอนามัยและปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาคือต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษา ยังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตาม ศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาคือต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการ เรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ ดำเนินการ คือ เรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

(มาตรา 23) ทั้งนี้การจัดการกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545))

ในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่ได้คุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ ตามการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาด้านปัจจัย คือ ครู ที่ระบุในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่า ครู ต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่น ๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้ง ดี เก่ง มีสุข สอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต คือนักเรียน ในการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 4 ที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ และมีบุคลิกภาพที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐาน ที่ 1 ที่ให้โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการจัดและพัฒนาศึกษา (กรมสามัญศึกษา. 2544 ก : 1)

เด็กในวัยเรียนถือว่าเป็นบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคตการเตรียมความพร้อมที่ดีเด็กและเยาวชนในด้านการเลี้ยงดู การอบรมสั่งสอน การหล่อหลอม ด้านคุณธรรม จริยธรรม การได้รับการศึกษา การพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา การส่งเสริมด้านความคิดสร้างสรรค์ และการอยู่ร่วมกันในสังคมจะทำให้ได้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศชาติ (หมากรณ์ สายวงศ์ปัญญา. 2548 : 1) แต่ในปัจจุบันเด็กในวัยเรียนมีปัญหามากมาย โรงเรียนซึ่งเป็นสถานศึกษานอกจากจะทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาแล้ว หน้าที่ที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือการส่งเสริมอบรม ชักจูง หล่อหลอมนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ดีของสังคม

ปัญหาของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ในปัจจุบัน ได้แก่ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด การทะเลาะวิวาท สื่อลามกอนาจาร การพนัน การมีเพศสัมพันธ์ การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม ซึ่ง ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน สถานศึกษาจึงต้องมีมาตรการ การแก้ไขปัญหাপ้องกันปัญหาและพัฒนาส่งเสริมอย่างเหมาะสม (กรมสามัญศึกษา, 2544 ข : 5)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระทรวง สาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิต ได้ร่วมกันวางรากฐาน เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน โดยการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไป ปฏิบัติให้เกิดผลกับเด็ก อย่างเป็นระบบต่อเนื่องและยั่งยืน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็น ระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน และจัดให้มีระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการยังมิใช่ปล่อยให้โรงเรียนในสังกัดเอาใจใส่ดูแล นักเรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการทำงานที่มีคุณภาพและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผล ต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและมีศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่พร้อม สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และมีชีวิตที่สงบสุขให้สมกับข้อความที่ว่า “ดี เก่ง มีสุข” โดยบุคลากรทุกคนในโรงเรียนมีความร่วมมือกัน ทั้งผู้บริหารและครูตามระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2544 ค : 9) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น เรื่องที่สำคัญยิ่ง ถ้าโรงเรียนทุกโรงเรียน บุคลากรทุกฝ่ายได้ ให้ความร่วมมือกันอย่างดี มีวิธีการ ที่เป็นระบบ จริงจัง จริงใจ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องแล้วย่อมส่งผลให้นักเรียนเจริญวัยอย่างมี คุณภาพทุกด้าน การปฏิรูปการเรียนรู้ก็ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน การดำเนินงานต่าง ๆ จะต้อง ได้รับความเอาใจใส่ของ ผู้ที่มีส่วนร่วมทุก ๆ คน ทุก ๆ ด้านรวมถึงผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

ปัญหาหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียนคือสัดส่วนของจำนวนครูต่อนักเรียนที่ต้องดูแล คือ ครูหนึ่งคนต่อนักเรียนยี่สิบคน ซึ่งบางโรงเรียนดูแลได้ไม่ทั่วถึง เช่นการ ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนทุก ครั้วเรือนเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการเดินทางเนื่องจากครูส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นคนในพื้นที่ การจัดการกิจกรรมในการดูแลจำเป็นต้องมีทักษะทางด้านจิตวิทยา แต่ครู โดยส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการ อบรมในเรื่องเหล่านี้ ด้านการประสานงาน ด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านการแก้ปัญหา เด็กนักเรียนในด้านความประพฤติ การเรียน ยาเสพติด ที่ยังเป็นปัญหาของโรงเรียนอยู่

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูแนะแนวมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน จึงมีความต้องการที่จะศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ว่ามีสภาพการดำเนินงานเป็นอย่างไร ปฏิบัติได้ทุก ชั้นตอนหรือไม่ มีปัญหาในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางใน การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ระดับช่วงชั้น และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในระดับช่วงชั้นต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางในการวางแผน กำหนดนโยบาย ตลอดจนการแก้ปัญหา และพัฒนาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยได้ศึกษาคู่มือครูที่ปรึกษา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ปัญหา
5. การส่งต่อ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 238 คน

2.1.2 ครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 238 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 – 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 294 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน ครูแนะแนว จำนวน 147 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 สถานภาพตำแหน่ง

3.1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

3.1.1.2 ครูแนะแนว

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน

3.1.3.1 ขนาดเล็ก

3.1.3.2 ขนาดกลาง

3.1.3.3 ขนาดใหญ่และขนาดใหญพิเศษ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัญหา หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่าง ๆ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพ

2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไข ปัญหา โดยมีเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนา นักเรียน โดยมีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่

2.1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล หมายถึง การศึกษาข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับ ด้านสุขภาพ ด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านสารเสพติด ด้านความปลอดภัย และ ด้านความรู้ ความสามารถ

2.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อจัดกลุ่ม คือกลุ่มเสี่ยงกับกลุ่มปกติ

2.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแล ของครู ให้มีคุณภาพ มีความก้าวหน้า

2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การให้การดูแลนักเรียน ความเอาใจใส่ อย่างใกล้ชิด และวิธีการช่วยเหลือ การป้องกัน สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

2.5 การส่งต่อ หมายถึง การส่งนักเรียนที่มีปัญหา หรือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ไปยังครู แนะแนว หรือฝ่ายปกครอง หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อแก้ไขปัญหาคุณกรรมของนักเรียน

3. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรองผู้อำนวยการใน โรงเรียนที่รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

4. ครูแนะแนว หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้รับผิดชอบสอนกิจกรรม พัฒนาผู้เรียน ด้านแนะแนว หรือครูที่รับผิดชอบงานแนะแนวในโรงเรียน

5. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 , ช่วงชั้นที่ 1 - 3 และช่วงชั้นที่ 3 - 4 ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

6. ระดับช่วงชั้น หมายถึง ระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 , ระดับช่วงชั้นที่ 1 - 3 และระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4

7. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนที่แบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ได้แก่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3, 2549)

1. โรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีจำนวนนักเรียน 1 - 120 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 121 - 600 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้ว ได้นำเสนอเป็นแนวทางวิจัยดังนี้

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

2.2 บทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน

2.3 การใช้การแนะแนวเพื่อการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา

ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการ

ทางการศึกษานั้นนอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและ

การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาค้าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา

เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะ

ส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ

ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิด

ความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อ

สุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาวความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนา

นักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน

คณะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ

เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนในจังหวัดขอนแก่น เดิมเดิมเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมีสิ่งใหม่ เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม

นโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นการดำเนินงานภายใต้กรอบนโยบายของรัฐที่กำหนดไว้ดังนี้

แผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา

แผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา (กรมสามัญศึกษา, 2545 : 3 - 11) เป็นแผนกลยุทธ์ที่ชี้นำกรอบแนวคิด การดำเนินงานในการพัฒนาการศึกษา ด้านการจัดการมัธยมศึกษา การศึกษาเพื่อคนพิการ การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส และการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ ระยะ 5 ปี ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2549) แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) นโยบายรัฐบาล และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นั้นได้บรรจุไว้ในกลยุทธ์แผนงานการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีวิธีดำเนินการ คือ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีแนวทางดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

1. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการจัดทำหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองไปพร้อมกับการเรียนรู้และทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

และการพัฒนาการเรียนรู้โดยเน้นด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ภาษา กิฬา และดนตรี

2. พัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษาโดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

3. ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรูปแบบที่หลากหลาย ตลอดจนการนำเอาเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการศึกษา อย่างเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และเหมาะสมกับแต่ละสถานศึกษา โดยให้ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานประกอบการ หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาด้วย

4. ส่งเสริมและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เข้มแข็ง โดยให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมมือกันในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานวิชาการ. 2547 : 5)

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545 - 2559)

แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นแผนยุทธศาสตร์ซึ่งนำสำหรับการดำเนินงานอย่างค่องเนื่องในแต่ละแผนงาน/โครงการ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา การบริหาร และการจัดการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่สอดคล้องกันทั้งประเทศในระยะ 15 ปีตั้งแต่ พ.ศ. 2545 จนถึง พ.ศ. 2559 ด้วยการนำสาระตามกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและนโยบายรัฐบาล ที่มุ่งพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมแห่งความรู้ นำพาไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ ผูกอบรมได้ตลอดชีวิต และมีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงานสร้างรายได้ พาประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม มีแนวทางดำเนินการสรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้
2. การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ
3. การปลูกฝังและเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระบบวิถีชีวิตที่ดีงาม
4. การพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเองและเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ
5. การพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างเสริมความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 6 แนวทางการจัดการศึกษาฯ ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 22 ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 23 ข้อ (5) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 8)

การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีสาระบัญญัติว่าด้วยการให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพภายใน และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐาน (กรมสุขภาพจิต. 2544 ก : 39 - 67)

การประกันคุณภาพทางการศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการจัดกระบวนการดูแลช่วยเหลือ (การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหา) โดยมีวิธีการต่าง ๆ เครื่องมือที่มีขั้นตอนการดำเนินการพร้อมเอกสาร หลักฐานการทำงานของครูที่ปรึกษาในการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง พร้อมบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรูปธรรม ได้กำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1. มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเชิงคุณภาพ
2. มีโครงสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน
3. ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดและมีทักษะการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา

5. นักเรียนอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ประสบผลสำเร็จตามศักยภาพ

ในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะที่ได้คุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพตามการประกันคุณภาพการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

แนวคิดการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ได้มีการพัฒนากันอยู่ในขณะนี้ มีแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนะแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การดูแลคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน
2. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
3. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งเป็นการประเมินภายในและพร้อมรับการประเมินภายนอก

มาตรฐานการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณลักษณะที่ได้คุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ ตามการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาด้านปัจจัย คือ ครู ระบุในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่น ๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพทั้ง คี เก่ง มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต

ด้านผลผลิต คือ นักเรียน ระบุในมาตรฐานที่ 4 มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ คนครี กีฬา

มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเอง ตั้งตนเองได้และมีบุคลิกภาพที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการที่เป็นระบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานด้านกระบวนการ

ด้านกระบวนการ ระบุในมาตรฐานที่ 1 ให้โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนาการศึกษา ดังนั้นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรับการประกันคุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยด้านผลผลิตและด้านกระบวนการ

กรมสุขภาพจิตและกรมสามัญศึกษา จึงตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้กระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนรวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือ ทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากร โรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ

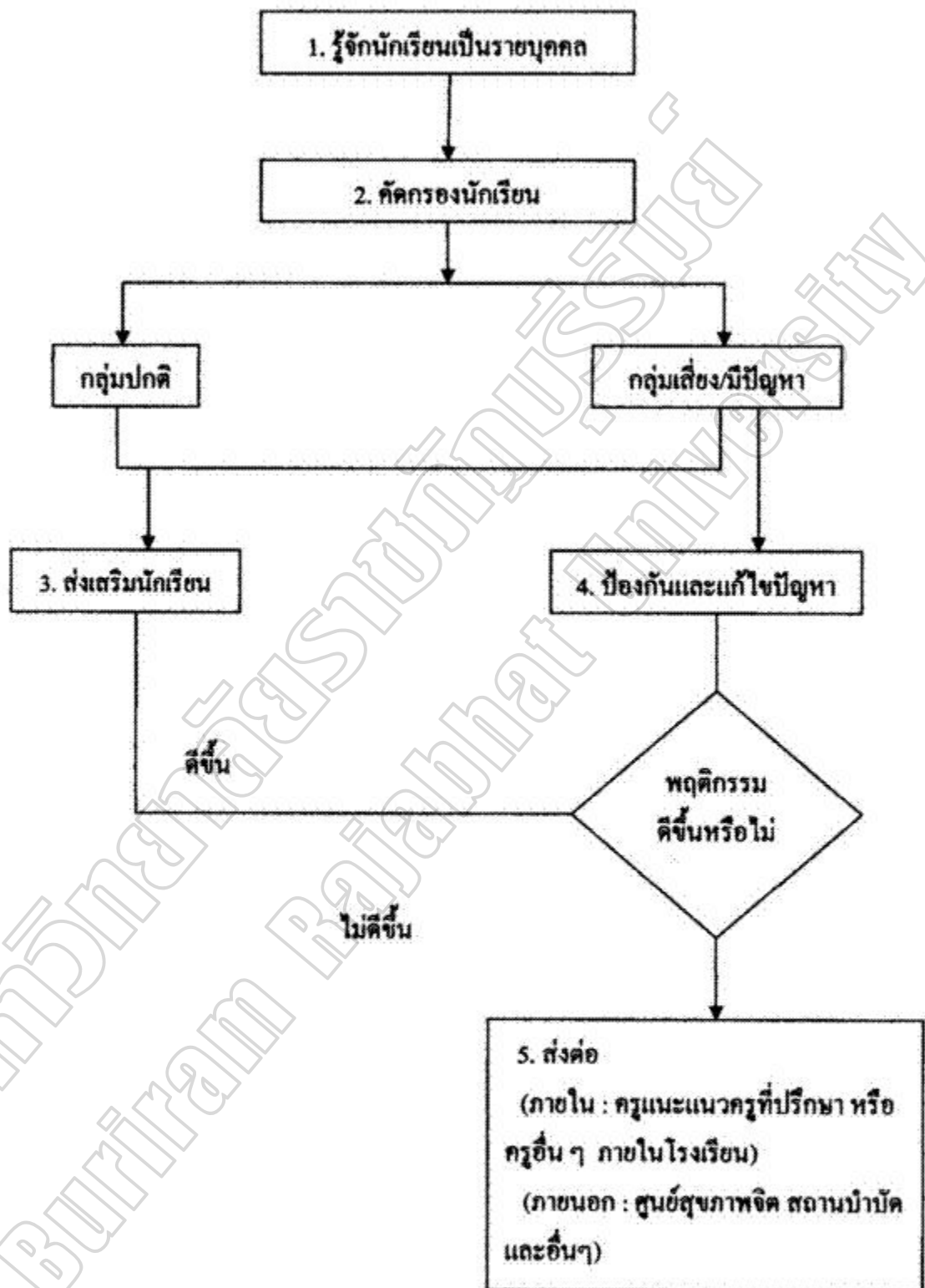
2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบ หรือรับการประเมินได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน รวมถึงการป้องกันและการแก้ปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด ดังภาพประกอบ 1 (กรมสุขภาพจิต. 2544 ก : 7 - 8)

ภาพประกอบ 1 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของครูที่ปรึกษา

จากภาพประกอบ 1 จะเห็นได้ว่า กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูที่ปรึกษา จะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองนักเรียนและแยกนักเรียนเป็นกลุ่มปกติกับกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ถ้าเป็นกลุ่มปกติก็ส่งเสริมนักเรียน แต่ถ้าเป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาก็ต้องหาทางป้องกันและแก้ไขปัญหา พฤติกรรมดีขึ้นก็ส่งเสริมนักเรียนต่อไป แต่ถ้าพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ต้องทำการส่งต่อไปยังหน่วยงานภายในหรือส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอกขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาคัดกรองกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้ปกครองซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือตัวอย่างสรุปได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.1 ด้านความสามารถ - การเรียน - ความสามารถอื่น ๆ 1.2 ด้านสุขภาพ - ร่างกาย - จิตใจ – พฤติกรรม 1.3 ครอบครัว - ครอบครัว - การคุ้มครองนักเรียน 1.4 ด้านอื่น ๆ	ศึกษาข้อมูลจาก 1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3. อื่น ๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) - การสัมภาษณ์นักเรียน - การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - การเยี่ยมบ้านนักเรียน ฯลฯ	1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3. อื่น ๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้าน - แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง ฯลฯ
2. การคัดกรองนักเรียน 2.1 กลุ่มปกติ 2.2 กลุ่มเสี่ยง	วิเคราะห์ข้อมูลจาก 1. ระเบียบสะสม	1. เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน

กระบวนคำนิพนงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
2.3 กลุ่มมีปัญหา	2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3. แหล่งข้อมูลอื่น ๆ	2. แบบสรุปผลการคัดกรอง และช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายบุคคล 3. แบบสรุปผลการคัดกรอง นักเรียนเป็นห้องเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	จัดกิจกรรมต่อไปนี้ 1. กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2. ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) หรือ 3. กิจกรรมอื่น ๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสมในการส่งเสริม นักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น	1. แนวทางการจัดกิจกรรม โฮมรูมของโรงเรียน 2. แนวทางการจัดกิจกรรม ประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน 3. แบบบันทึก/สรุปประเมิน ผลการดำเนินกิจกรรม - โฮมรูม - ประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน - อื่น ๆ
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา (จำเป็นอย่างมากสำหรับ นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา)	1. ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2. ประสานงานกับครูและ ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการจัด กิจกรรมสำหรับการป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาของนักเรียน 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy)	1. แนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน 5 กิจกรรม 2. แบบบันทึกสรุปผลการ คัดกรองและช่วยเหลือ นักเรียนเป็นรายบุคคล 3. แบบบันทึกรายงานผล การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

กระบวนดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
	2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมสื่อสารกับ ผู้ปกครอง	
5. ส่งต่อ 5.1 ส่งต่อภายใน 5.2 ส่งต่อภายนอก	1. บันทึกการส่งนักเรียนไปยัง ครูที่เกี่ยวข้องในการ ช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อ ภายใน 2. บันทึกการส่งนักเรียนไปยัง ผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครู แนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการ	1. แบบบันทึกการส่งต่อ ของโรงเรียน 2. แบบรายงานแจ้งผลการ ช่วยเหลือนักเรียน

หมายเหตุ โรงเรียนสามารถพิจารณาเลือกใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม
นอกเหนือจากที่ระบุ เพื่อการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามความเหมาะสมของ
สภาพโรงเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนกรดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ
5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา
5. การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการ และเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือ นักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น

1.1 ด้านการเรียน

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ

2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น

2.1 ด้านร่างกาย

2.2 ด้านจิตใจ - พฤติกรรม

3. ด้านครอบครัว แยกเป็น

3.1 ด้านเศรษฐกิจ

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน

4. ด้านอื่น ๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบ

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
<p>1. ด้านความสามารถ</p> <p>1.1 ด้านการเรียน</p> <p>.....</p> <p>1.2 ด้านความสามารถ อื่น ๆ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา - ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน - พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น - ฯลฯ <p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> - บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน - ความสามารถพิเศษ - การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน - ฯลฯ
<p>2. ด้านสุขภาพ</p> <p>2.1 ด้านร่างกาย</p> <p>.....</p> <p>2.2 ด้านจิตใจ - พฤติกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนสูง น้ำหนัก - โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น - ฯลฯ <p>.....</p> <ul style="list-style-type: none"> - อารมณ์ซึมเศร้า/วิตกกังวล - ความประพฤติ - พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น - บุคลิกภาพเก็บตัว/ขี้อาย - ฯลฯ
<p>3. ด้านครอบครัว</p> <p>3.1 ด้านเศรษฐกิจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ของบิดา มารดา/ผู้ปกครอง - อาชีพของผู้ปกครอง - ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน - ฯลฯ

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนที่นั่ง/บุคคลในครอบครัว - สถานภาพของบิดา มารดา - บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน - ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว - ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม - ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว หรือ การใช้สารเสพติด การติดยา การพนัน เป็นต้น - ฯลฯ

2. วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ

1. ระเบียบสะสม
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ
3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เช่นการสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสม

ผลงานการเขียนบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง ซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่น ๆ หรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาคำเนินการได้

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

ระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างคิมีให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีผู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษาหรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไปหรืออาจจัดครูที่ปรึกษาคามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบมัธยมศึกษาในแต่ละคอนหรือจบ 6 ปีการศึกษา ก็ได้

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อ ไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดย แพทย์หญิง พรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัย เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก มี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อ เท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียง หรือเกิดกรณีที่ต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน

2.1 ความสำคัญการคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่ม นักเรียน เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหาด้านแแต่กรณีการจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมาย เพื่อการแก้ไขปัญหของนักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนผลการคัดกรองนักเรียนครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะ นักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาคงต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครอง เกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสี่ยต่อนักเรียนในภายหลังได้

2.2 แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและ ยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วยดังนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูใน โรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

ตาราง 3 ประเด็นการพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน มีตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
1. ด้านความสามารถ 1.1 ด้านการเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผลการเรียนรู้ที่ได้ และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน 2. ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน 3. ความสามารถในการเรียน 4. ความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การได้ข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นต้น
..... 1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ	<ol style="list-style-type: none"> 1. การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี 2. ความถนัด ความสนใจ และผลงานในอดีตที่ผ่านมา 3. บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน 4. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - ระเบียบสะสม - วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกต การสอบถามจากครูพยาบาล จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ ด้วยตนเองสำหรับนักเรียน ม.1 – ม.6 เป็นต้น

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
<p>2. ด้านสุขภาพ</p> <p>2.1 ด้านร่างกาย</p> <p>.....</p>	<p>1. ความปกติ ความพิการหรือความบกพร่อง ทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น</p> <p>2. โรคประจำตัว</p> <p>3. ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง</p> <p>4. ความสะอาดของร่างกาย</p> <p>.....</p>	<p>- ระเบียบสะสม</p> <p>- วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกต การสอบถามจากครูพยาบาล จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ ด้วยตนเองสำหรับนักเรียน ม.1 – ม.6 เป็นต้น</p>
<p>2.2 ด้านจิตใจ - พฤติกรรม</p>	<p>1. สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวลหรือ ซึมเศร้า</p> <p>2. ความประพฤติ</p> <p>3. พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการเรียนรู้ ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่งสมาธิสั้น</p> <p>4. ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ครู/ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมยการทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น</p>	<p>- ระเบียบสะสม</p> <p>- แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ)</p> <p>- วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน จากแบบสอบถาม เป็นต้น</p>

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
<p>3. ด้านครอบครัว</p> <p>3.1 ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>.....</p>	<p>1. ผู้หารายได้ให้ครอบครัว</p> <p>2. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน</p> <p>3. ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย</p> <p>4. จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน</p> <p>.....</p>	<p>- ระเบียบสะสม</p> <p>- วิธีการอื่น ๆ เช่น การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียนหรือจากนักเรียนโดยตรงเป็นต้น</p>
<p>3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน</p>	<p>1. ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง</p> <p>2. ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม</p> <p>3. ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น อบอุ่นหรือมักทะเลาะเบาะแว้งใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหม่อลอยแสดงออกถึงการไม่อยากกลับบ้าน เป็นต้น</p> <p>4. การใช้สารเสพติด สุรา หรือ เล่นการพนันรวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรัง/รุนแรงของสมาชิกในครอบครัว</p>	<p>- ระเบียบสะสม</p> <p>- วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสอบถามจากนักเรียนโดยตรงหรือจากกลุ่มเพื่อน เป็นต้น</p>

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
4. ด้านอื่น ๆ เช่น ด้านเพศ เป็นต้น	พฤติกรรมอื่น ๆ ที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมซึ่งอาจเป็นไปในทางที่ดีขึ้น หรือมีความไม่เหมาะสมที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถ สุขภาพ และการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน	- การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน - การสัมภาษณ์นักเรียน - จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น เพื่อนนักเรียน เป็นต้น

3. การส่งเสริมนักเรียน

3.1 ความสำคัญการส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

3.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน มีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- 2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

ตาราง 4 การจัดกิจกรรมโฮมรูม

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>กิจกรรม โฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน</p> <p>ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย</p>	<p>แนวดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม 1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย 1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรม หรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือในแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้ 1.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

สาระความรู้	แนวคำเนิการ
	<p>2. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมี จุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบาย ของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาที่ ดำเนินการตามนั้นแต่ให้มีความยืดหยุ่นในการ กำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้ เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย</p> <p>3. วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของ นักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนา นักเรียน ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม</p> <p>4. วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม</p>

ตาราง 5 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน</p> <p>การประชุมผู้ปกครองดังกล่าว จะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ ความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักเรียน</p>	<p>ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้น สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมก็คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การเตรียมการ <p>ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน และกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน</p> 2. การสื่อสาร <p>ครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุมใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน</p> 3. การจัดกิจกรรมในการประชุม <p>การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อน จึงจะมี</p>

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
	<p>กิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>4. การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครอง ในการประชุมแต่ละครั้ง ครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ ดังนี้</p> <p>4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง</p> <p>4.2 เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป</p> <p>4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป</p>

4. การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

4.1 ความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

4.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญห ให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ คือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

ตาราง 6 การให้การปรึกษาเบื้องต้น

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>การให้การปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนเป็นการช่วยเหลือ ผ่อนคลาย ปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติคนของนักเรียน ในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์</p> <p>ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จิตวิทยาวัยรุ่น 2. ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งร่างกายและจิตใจ 3. กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญ ๆ คือ <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างสัมพันธภาพ - การใช้คำถาม - การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก 	<p>ครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ค่อนนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษาโดยมีกระบวนการในการปรึกษา ดังนี้</p> <p>กระบวนการการปรึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างสัมพันธภาพ - พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา - กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหา - ยุติการปรึกษา <p>การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษาควรจะปฏิบัติ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียน จัดอบรมให้ 2. หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ 3. ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>4. แนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนันหนีเรียนเป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ</p>	

ตาราง 7 การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน และผู้ปกครอง</p>	<p>ครูที่ปรึกษาสามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้ สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็น คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน 3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม 5. การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง <p>สำหรับข้อ 2, 3 และ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหาร โรงเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามการช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ครูที่ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่น ๆ</p>

สาระความรู้	แนวคำเนิการ
	<p>ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้นการพิจารณาเลือกใช้กิจกรรม ครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะปัญหา 2. บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน 3. สภาพของชั้นเรียน/โรงเรียน/ชุมชน <p>ทั้ง 5 กิจกรรม มีรายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวกเรื่อง ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน แบบบันทึกการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล และแบบสรุปรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>

4.3 ข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

1. การรักษาความลับ

1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็น ไปในลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะการ

ให้คำแนะนำ ปรีกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

5. การส่งต่อนักเรียน

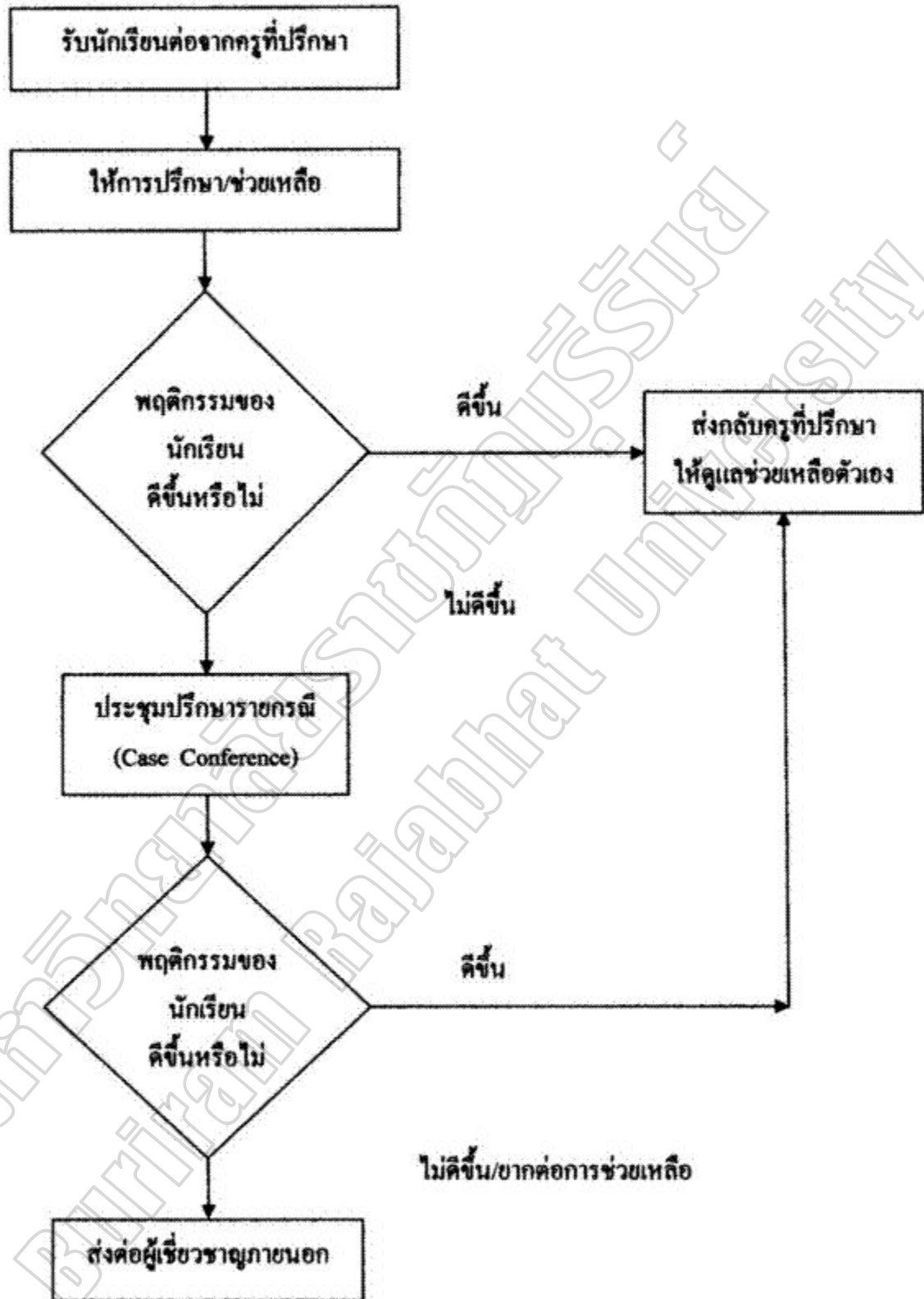
5.1 ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน โดยครูที่ปรึกษาคามกระบวนการในข้อ 4 นั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานี้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่ใจจนยากต่อการแก้ไข

การส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต้อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพแต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน

จากกระบวนการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง สามารถนำเสนอให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ได้อย่างชัดเจน ดังภาพประกอบ 2 ดังนี้
(กรมสุขภาพจิต. 2544 ก : 28)

ภาพประกอบ 2 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหาของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง

จากภาพประกอบ 2 กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ ฝ่ายปกครอง นั้นเริ่มต้นจากการรับนักเรียนที่มีปัญหาต้องแก้ไขต่อจากครูที่ปรึกษา ให้การปรึกษา/ ช่วยเหลือ พฤติกรรมของนักเรียนดีขึ้น ส่งกลับครูที่ปรึกษาให้ดูแลช่วยเหลือตัวเอง แต่ถ้าพฤติกรรมของนักเรียนไม่ดีขึ้น ประชุมปรึกษารายกรณี พฤติกรรมของนักเรียนดีขึ้น ส่งกลับครูที่ปรึกษาให้ดูแลช่วยเหลือตัวเอง ถ้าพฤติกรรมยากต่อการช่วยเหลือ ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

5.2 แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูที่ปรึกษา การส่งนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ
2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น
3. ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

ตาราง 8 แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน

แนวทางการส่งต่อนักเรียน	จุดประสงค์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน 2. สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือ นั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง 3. ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือ โกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ผู้รับนักเรียนต่อได้เตรียมการในการช่วยเหลือนักเรียน - เพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ผ่านมาทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่าง

แนวทางการส่งต่อนักเรียน	จุดประสงค์
<p>ตามแต่กรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม</p> <p>4. ครูที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือ นักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย</p> <p>5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>ต่อเนื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ นักเรียนเกิดความสบายใจ ยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่น ๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา เป็นต้น - รับรู้วัน เวลา สถานที่ที่พบกัน - เพื่อทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียน และความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวคิดเรื่องการบริหารระบบในวงการศึกษา จัดเป็นระบบการสอนโดยมีองค์ประกอบที่จะช่วยให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จเช่นเดียวกับการทำงานที่มีระบบ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของ “ระบบ” ไว้ดังนี้

สังค อุทรานันท์ (2529 : 5 - 7) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รวมกันและต่างทำหน้าที่ของคนอย่างมีระบบ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางที่กำหนดไว้ และการทำงานอย่างเป็นระบบคือการดำเนินงานอย่างไม่มีระบบด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. การทำงานอย่างเป็นระบบนั้น สิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบของระบบจะอยู่ด้วยกันอย่างเป็นระเบียบ ไม่มีความสับสน และไม่มีความขัดแย้งกันระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น
2. การทำงานอย่างเป็นระบบจะเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดแรงงาน เวลา และค่าใช้จ่าย
3. งานทุกอย่างจะสำเร็จตามเป้าหมายและได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ

ชัยงค์ พรหมวงศ์ (2526 : 10 ; อ้างถึงใน นฤมล จามรี. 2546 : 24) กล่าวถึงความหมายของระบบไว้ว่า ระบบ หมายถึง ผลรวมของหน่วยย่อยซึ่งทำงานเป็นอิสระจากกันแต่มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ทิตนา แชมมณี (2528 : 47 ; อ้างถึงใน นฤมล จามรี. 2546 : 25) กล่าวว่า ระบบ หมายถึง การกำจัดสิ่งต่าง ๆ ให้มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นจึงสรุปได้ว่า ระบบ คือ ผลรวมขององค์ประกอบย่อยที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันอย่างเป็นระเบียบและต่างทำหน้าที่ของตนเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยองค์ประกอบของระบบ ได้แก่

1. ข้อมูลสู่ระบบ (Input) เป็นการกำหนดปัญหา ตั้งวัตถุประสงค์ ป้อนวัตถุดิบหรือรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ก่อนที่จะดำเนินการ

2. กระบวนการ (Process) เป็นการจัดการกระทำกับข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลที่ป้อนเข้ามา เพื่อให้การดำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์

3. ผลลัพธ์ (Output) เป็นผลที่ได้ออกมาภายหลังการดำเนินงานในขั้นของกระบวนการสิ้นสุด

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นการนำเอาผลลัพธ์ที่ประเมินนั้นพิจารณาว่ามีข้อบกพร่องอะไรบ้าง เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนต่าง ๆ นั้นให้สามารถใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปใช้ใน โรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ได้อาศัยการทำงานที่มีหลักการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (PDCA) ดังมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการและวางแผนดำเนินงาน (Plan) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์สภาพความพร้อมพื้นฐานของ โรงเรียนและจัดทำแผนปฏิบัติการ

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do) มีการสร้างความตระหนัก และความเข้าใจกับบุคลากรใน โรงเรียนแล้วดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานที่จัดทำขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ประการคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการส่งต่อ

ขั้นที่ 3 การกำกับติดตามประเมินผลและรายงาน (Check) มีการติดตามประเมินผลเพื่อทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมา

ขั้นที่ 4 การปรับปรุงดำเนินการได้มาตรฐาน (Action) นำผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาต่อไป

จุดประสงค์ของการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. เพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นระบบที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูทุกคนในโรงเรียน ชุมชน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

องค์ประกอบหลักของการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร และครูทุกคนในโรงเรียนที่ต้องร่วมมือ ร่วมใจ และร่วมปฏิบัติงาน โดยเริ่มตั้งแต่ (การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรมสามัญศึกษา. 2544 ก : 5)

1. การวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) การเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนคิดเก่งและมีความสุข โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญรวมทั้งการพัฒนาคุณภาพครูทั้งด้านทัศนคติความรู้และความสามารถเพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพ
2. การดำเนินงานตามแผน (Do) ซึ่งกำหนดไว้เป็นแผนปฏิบัติการหรือปฏิทินปฏิบัติงานตามระบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. การร่วมกันติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน (Check) รวมทั้งการสรุปรายงานผล
4. การนำผลประเมินมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายและมีการพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นเรื่อย ๆ

การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นการใช้หลักการบริหารจัดการที่เป็นระบบครบวงจร (PDCA) เป็นฐานการดำเนินงานเช่นเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษาแต่มีความแตกต่างกันในเรื่องของการประเมินคุณภาพภายนอก-ภายในกล่าวคือ การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา มุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานภายนอกส่วนการประกันคุณภาพระบบช่วยเหลือนักเรียนมุ่งการพัฒนาที่ไม่เน้นการรับรองคุณภาพจากหน่วยงานภายนอกแต่เป็นการดำเนินงานที่เน้นการประกันคุณภาพภายในจากการตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน เป็นการประเมินเพื่อทบทวนคุณภาพของระบบซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 2 ประการคือ

1. การควบคุมคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วยการดำเนินงาน
2 ขั้นตอน คือ

1.1 วางแผนการดำเนินงาน (Plan) กำหนดมาตรฐานคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนทั้งด้านผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) และปัจจัย (Input) ซึ่งเป็นกรอบแนวทาง
ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณภาพตามระบบการประกันคุณภาพ

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน (Do) เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง
ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแผนที่กำหนด โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาและ
ครูที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
การฝึกอบรมครู การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การตรวจสอบทบทวนและปรับปรุงคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการ
ดำเนินงานเพื่อประกันคุณภาพภายใน โดยการประเมินภายในของโรงเรียนของคณะครูที่ทำหน้าที่
ประเมินเมื่อสิ้นภาคเรียนเพื่อการติดตามผลตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงาน (Check) และนำผลมา
ปรับปรุงดำเนินการ ได้มาตรฐาน (Action) พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
(กรมสามัญศึกษา, 2544 ข : 7 - 8)

**การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน:ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
โรงเรียน**

ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน ได้ใช้หลักการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ (PDCA) ซึ่งสามารถนำเสนอให้เกิดความ
เข้าใจที่ตรงกันได้อย่างชัดเจนในลักษณะภาพประกอบ 3 (กรมสามัญศึกษา, 2544 ข : 7 - 8)

ภาพประกอบ 3 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

จากภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน นั้นเริ่มต้นจากการวางแผนปฏิบัติการ (Plan) เตรียมความพร้อมของบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำแผนปฏิบัติการ แล้วดำเนินงาน (Do) ปฏิบัติงานตามแผนการที่กำหนด ตรวจสอบประเมินผล (Check) ตรวจสอบทบทวนประเมินผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานผล วิเคราะห์ปรับปรุงดำเนินการได้มาตรฐาน (Act) นำผลการประเมินทบทวนมาปรับปรุงพัฒนางานและดำเนินการตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง

การวางแผนปฏิบัติการ (Plan)

การวางแผนปฏิบัติการเพื่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 3 ขั้นตอนคือ

1. การเตรียมความพร้อมบุคลากรเพื่อให้ครูทุกคนเข้าใจว่าการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาเรื่องหนึ่งในหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งเป็นงานที่ทำโดยปกติ ไม่รู้สึกว่าเป็นการเพิ่มภาระและให้ยุ่งยากกับการตรวจสอบ ทบทวน ประเมินผล การดำเนินงานตามแผนที่กำหนด ไม่เกิดการต่อต้านเมื่อรับการประเมิน โดยคณะประเมินของโรงเรียน ดังนั้นจึงควรเตรียมความพร้อมของครูทั้งด้านเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพภายใน ด้านความรู้ ความเข้าใจ และด้านความสามารถในการดำเนินงานตาม กระบวนการของการประกันคุณภาพภายใน รวมทั้งการทำงาน เป็นต้น

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนเพื่อให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีหน้าที่ประสานกำกับดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทุกคนทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความพร้อมของครูในเรื่องการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียน ทั้งนี้ โรงเรียนอาจจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นใหม่หรือมอบหมายให้คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ตามโครงสร้างบุคลากรของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบก็ได้

3. การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกคนทราบเป้าหมายการดำเนินงาน และแผนปฏิบัติการปฏิบัติปฏิบัติงานในแต่ละภาคเรียนหรือ 1 ปีการศึกษาที่แต่ละคนมีส่วน รับผิดชอบความบทบาทหน้าที่ของตนซึ่งคณะกรรมการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนควรเป็นผู้ดำเนินการ โดยมีแนวดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดเป้าหมายเป้าหมายการดำเนินงานของประกันคุณภาพภายในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือความมีมาตรฐานของผลผลิตกระบวนการและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโรงเรียนต้องกำหนดให้ชัดเจน โดยให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมหรือหากเป็นไปได้ผู้ปกครองและชุมชนควรมีส่วนร่วมเช่นกัน

3.2 กำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน ดังนี้

3.2.1 กำหนดกิจกรรมที่จะทำให้ชัดเจนเพื่อให้เป้าหมายบรรลุวัตถุประสงค์ คือ การมีมาตรฐานคุณภาพทั้งด้านผลผลิตด้านกระบวนการและด้านปัจจัยซึ่งในการประกันคุณภาพเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นกิจกรรมสำคัญคือการดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง

นักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ

3.2.2 กำหนดระยะเวลาและจำนวนครั้งในการประเมินคุณภาพภายในไว้ในแผนปฏิบัติงานโดยควรมีการประเมินอย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง

3.2.3 กำหนดให้มีการนิเทศติดตามไว้ในการประชุมระดับอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งรวมทั้งบันทึกย่อการนิเทศติดตาม

3.2.4 กำหนดงบประมาณในการประเมินคุณภาพภายในไว้ในแผนปฏิบัติการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

การดำเนินงาน (Do)

จากแผนปฏิบัติการที่โรงเรียนกำหนดเรียบร้อยแล้วผู้บริหารและคณะครูทุกคนก็ร่วมกันดำเนินการตามแผน โดยในระหว่างดำเนินงานผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทุกคนทำงานอย่างมีความสุขและดำเนินการ ดังนี้

1. จัดตั้งอำนาจความสะดวกสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
2. กำกับติดตามทั้งระดับรายบุคคลรายกลุ่มรายหมวดฝ่ายและระดับเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน
3. ให้การนิเทศให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่อาจมีรวมทั้งการเชิญวิทยากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้แก่ครูทุกคนหรือให้ไปรับการฝึกอบรมจากหน่วยงานภายนอก

นอกจากนี้ผู้ช่วยบริหาร โรงเรียนทุกฝ่ายและหัวหน้าระดับแต่ละระดับก็ควรดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขและทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

การตรวจสอบประเมินผล (Check)

การตรวจสอบ ทบทวน ประเมินผลการดำเนินงาน เป็นกิจกรรมสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนา เพราะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่มีการตัดสินใจและคิด ซึ่งการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น มีแนวดำเนินการ 2 รูปแบบ คือ

1. ดำเนินการทุกระยะของการปฏิบัติงานด้วยการประชุมนิเทศกำกับติดตามในบรรยากาศร่วมคิดร่วมทำร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานรวมทั้งร่วมกันหาวิธีช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการประชุมร่วมกันในและระดับทุกสัปดาห์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้งมีการบันทึกและรายงานการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนา

2. ดำเนินการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้งหรือภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยการประเมินเพื่อทบทวน ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพภายใน โดยให้ครูที่ปรึกษาประเมินตนเองและประเมินโดยผู้ประเมิน จากระดับชั้นอื่นแต่ละระดับจะสลับกันประเมินกันและกันตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน ที่โรงเรียนกำหนด

การปรับปรุงดำเนินการได้มาตรฐาน (Action)

คณะกรรมการประเมินร่วมกันประชุมวิเคราะห์ผลจากการรายงานการประเมิน เพื่อ ทบทวนพิจารณาหรือการปฏิบัติงานกำหนดแนวทางสนับสนุนการดำเนินงานปรับปรุงแก้ไข ติดตามผลจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการดำเนินงานในภาคเรียน/ ปีการศึกษาต่อไปและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

ยุทธศาสตร์สู่ความสำเร็จของการประกันคุณภาพภายใน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรมสามัญศึกษา. 2544 ก : 14 - 15)

1. ยุทธศาสตร์ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. ยุทธศาสตร์การทำงานเป็นทีม
3. ยุทธศาสตร์การสร้างขวัญกำลังใจและความรู้ความเข้าใจ
4. ยุทธศาสตร์การกำหนดผู้รับผิดชอบ
5. ยุทธศาสตร์การวางแผนและการกำกับดูแล
6. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมและการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้อง

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความ เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการ ประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจาก ครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน

5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนซึ่งโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

บทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตาราง 9 แสดงบทบาทและความรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนที่มีต่อระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คณะกรรมการ	บุคลากร	บทบาทหน้าที่
1. คณะกรรมการ อำนวยการ (ทีมนำ)	1. ผู้อำนวยการโรงเรียน ประธานกรรมการ 2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการทุกฝ่าย กรรมการ 3. หัวหน้าระดับชั้น กรรมการ 4. หัวหน้าแผนงานโรงเรียน กรรมการ 5. ผู้แทนผู้ปกครอง/ชุมชน กรรมการ 6. หัวหน้างานแนะแนว กรรมการ 7. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง กรรมการ และเลขานุการ	1. กำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ ในการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุม คณะกรรมการ อย่างน้อย ภาคเรียนละ 2 ครั้ง 3. นิเทศ ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนและระดับชั้น 4. อื่น ๆ ที่โรงเรียนกำหนด เพิ่มเติม
2. คณะกรรมการ ประสานงาน (ทีมประสาน)	1. ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง ประธาน กรรมการ 2. หัวหน้าระดับชั้นทุกชั้น กรรมการ 3. หัวหน้างานพยาบาล-อนามัย กรรมการ 4. ครูงานแผนงานสารสนเทศ กรรมการ 5. บุคลากรอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของ โรงเรียน กรรมการ	1. ปฏิบัติงานในฐานะเป็น บุคลากรหลัก ในการดำเนิน งานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน 2. ประสานงาน ระหว่าง คณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และคณะกรรมการ

คณะกรรมการ	บุคลากร	บทบาทหน้าที่
	6. หัวหน้างานแนะแนวหรือโรงเรียนพิจารณา บุคคลตามความเหมาะสม กรรมการและ เลขานุการ	ดำเนินงาน (ทีมทำ) และ หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง 3. จัดเอกสาร เครื่องมือที่ใช้ใน การดำเนินงานและรับผิดชอบ จัดประชุมชี้แจง และการฝึก อบรมให้ความรู้แก่บุคลากร 4. จัดการประชุมปรึกษาหารือ คณะกรรมการในการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน อย่างน้อยเดือนละ 2 ครั้ง 5. รายงานสรุปผลการดำเนินงาน 6. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
3. คณะกรรมการ ดำเนินงาน (ทีมงาน) แยกเป็น 6 คณะ ตามระดับชั้น (หากระดับชั้นใด มีจำนวนครูมาก ให้จัดแบ่งเป็น กลุ่มย่อยได้อีก)	บุคลากรแต่ละคณะประกอบด้วย 1. หัวหน้าระดับชั้น ประธานกรรมการ 2. รองหัวหน้าระดับชั้น รองประธาน กรรมการ 3. ครูที่ปรึกษาในระดับชั้น กรรมการ 4. ครูประจำวิชาในระดับชั้นและครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง กรรมการ 5. ครูแนะแนว กรรมการ 6. โรงเรียนพิจารณาบุคลากรตามความ เหมาะสม กรรมการและเลขานุการ	1. ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับ คณะกรรมการดำเนินงาน ในระดับชั้นของตน 2. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำรายงาน ตามระดับชั้น 3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความ ต้องการของครูที่ปรึกษา เพื่อประโยชน์ต่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนและ นำเสนอทีมประสาน 4. ประชุมร่วมกันอย่างน้อย สัปดาห์ละ 1 ครั้ง 5. ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ ในงานประจำของตน

คณะกรรมการ	บุคลากร	บทบาทหน้าที่
		ดังรายละเอียดในหน้าต่อไป 6. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

หมายเหตุ คณะกรรมการ บุคลากร และบทบาทหน้าที่ โรงเรียนปรับเปลี่ยนได้ตาม
ความเหมาะสม

ตาราง 10 บทบาทหน้าที่ของบุคลากรในคณะกรรมการดำเนินงาน

บุคลากร	บทบาทหน้าที่
1. หัวหน้าระดับ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา 2. ประสานงานผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. จัดประชุมครูในระดับ เพื่อประสิทธิภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4. จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษารายกรณี 5. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและจัดทำรายงานประเมินผลระดับชั้น ส่งผู้บริหาร 6. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
2. ครูที่ปรึกษา	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งการส่งเสริมป้องกันปัญหา และ การช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้าน ครอบครัวหรืออื่น ๆ 2. ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทางที่กำหนด คือ <ul style="list-style-type: none"> - การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล - การคัดกรองนักเรียน - การส่งเสริมนักเรียน - การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน - การส่งต่อนักเรียน

บุคลากร	บทบาทหน้าที่
	<ol style="list-style-type: none"> 3. ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี 4. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน และประเมินผลรายงานส่งหัวหน้าระดับ 5. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
<p>3. ครูประจำวิชา และครูอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแก่ครูที่ปรึกษา 2. ให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือ 3. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน สรุปผลและรายงานส่งหัวหน้าระดับ 4. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
<p>4. ครูแนะแนว</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมคาบแนะแนวเพื่อสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. สนับสนุนและเป็นแกนหลักให้กับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. ให้การปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการช่วยเหลือ 4. ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี 5. ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาขอความช่วยเหลือของครูแนะแนวให้ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น 6. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ 7. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

การใช้การแนะแนวเพื่อการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การศึกษาเกี่ยวกับจิตวิทยาวัยรุ่น

การดำเนินคามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาวัยรุ่น ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

1. ความหมายของวัยรุ่น

มีผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับ “วัยรุ่น” ไว้หลายท่านดังนี้

เซอร์ล็อก (Hurlock. 1949 ; อ้างถึงใน เพ็ญรัตน์ เพชรภาพ. 2528 : 3) กล่าวถึงวัยรุ่น

เป็นระยะที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการพัฒนาในด้านร่างกายและจิตใจ เป็นช่วงเวลาของการเจริญงอกงามและการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน คือ ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นช่วงเวลาที่รับสิ่งใหม่ ๆ ทั้งทางด้านประสพการณ์ ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์กับเพื่อนและผู้ใหญ่ ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมักจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว การเปลี่ยนแปลงจากวัยรุ่นไปสู่ผู้ใหญ่ในระยะแรก จึงดูเหมือนว่าปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นพร้อมกันในตัวเด็ก เด็กวัยรุ่นจึงไม่สามารถปรับตัวให้ทันต่อปัญหาเหล่านั้น

โยฮัน คันสนยทท (2533 : 191 - 192) ได้กล่าวถึง วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มในช่วงอายุตั้งแต่เด็กมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (12 - 13 ปี) จนอายุที่เด็กสามารถมีงานทำซึ่งในแต่ละสังคมจะสิ้นสุดระยะอายุไม่เท่ากัน อย่างไรก็ตาม โดยทั่วไปวัยรุ่นจะสิ้นสุดระยะอายุประมาณ 20 ปี วัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการที่รวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การเปลี่ยนแปลงกลุ่มของสังคมหรือการเปลี่ยนแปลงทางสติปัญญา การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ทำให้เด็กต้องปรับตัว ซึ่งการปรับตัวนำมาซึ่งความวิตกกังวล ความเครียดของอารมณ์ ความโกรธ ฯลฯ นักจิตวิทยา สแตนเลย์ ฮอลด์ (Stangley Hall) เรียกระยะวัยรุ่นว่าเป็นวัยพายุพายุแคม (Storm and Stress) นั่นก็คือ เด็กวัยรุ่นจะ ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความขวัญพวของอารมณ์ และอารมณ์ก็มักจะเป็นอารมณ์ที่รุนแรง มีความกดดันสูง และในสายตาของคนโดยทั่วไปก็เรียกว่า วัยรุ่น เป็นวัยของปัญหาวัยรุ่น เพราะฉะนั้นวัยรุ่นจึงจัดเป็นวัยหนึ่งที่บุคคลในสังคมให้ความสนใจและคิดว่าเป็นปัญหาพฤติกรรมส่วนหนึ่งของสังคม

สุชา จันทน์เอม (2533 : 30) กล่าวถึง วัยรุ่นไว้ว่าเป็นวัยที่มีอารมณ์เปลี่ยนแปลง

ได้ง่าย ความเชื่อมั่น ความต้องการ ตลอดจนความปรารถนาต่าง ๆ เป็นไปอย่างรุนแรงปราศจากความยั้งคิด ชอบทำอะไรตามใจหรือตามความนึกคิดของคน ต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือในหมู่เพื่อนฝูง โดยพยายามทำอะไรให้กล้า ๆ กัน เลียนแบบตามกัน จึงมีวัยรุ่นเป็นจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เลวร้าย ได้ตกเป็นทาสของยาเสพติด

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า วัยรุ่น เป็นวัยที่เริ่มตั้งแต่อายุ 12 - 20 ปี มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา จากการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วหรือที่เรียกว่า พายุบุแคม (Storm and Stress) นี้ ส่งผลต่อการปรับตัว ความวิตกกังวล ความเครียดทางอารมณ์ ทำให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาโดยไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั่นเอง

2. พฤติกรรมวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้ง่ายมากที่สุด พฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่นมีตั้งแต่ความเบี่ยงเบนระดับน้อย ๆ เช่น คีร์รีน ก้าวร้าว จนกระทั่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนระดับสูง เช่น การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน นักจิตวิทยา สรุปพฤติกรรมวัยรุ่น เนื่องมาจากความต้องการ 3 ประการ ได้แก่ (สุชา จันทน์เอน. 2533 : 73)

1. ความต้องการทางกาย หรือความต้องการทางสรีระ ได้แก่ ความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิต เช่น ความต้องการอาหารเพื่อบรรเทาความหิวกระหาย ความต้องการขับถ่ายของเสีย แต่ถ้าเขาไม่ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจ ก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาเพื่อให้ได้สิ่งที่ยังขาดอยู่

2. ความต้องการทางสังคม เพราะว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องอยู่รวมกันเป็นสังคมแต่ละอย่างเป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ

3. ความต้องการทางใจ เป็นความต้องการที่เกิดความเชื่อมั่นว่าตนจะมีชีวิตอยู่รอดได้แล้ว ซึ่งเป็นผลมาจากความคิดหรือเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ การต้องการความรักความมั่นคงปลอดภัย ความยกย่องนับถือ ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ และความต้องการเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเอง

3. ความต้องการของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีความต้องการทางด้านจิตใจหรือความต้องการด้านอารมณ์ ความต้องการทางกาย และความต้องการทางสังคมแตกต่างไปจากเด็กเล็กและผู้ใหญ่ ความต้องการที่สำคัญ ดังที่ (สุชา จันทน์เอน. 2533 : 75) ได้แบ่งความต้องการของวัยรุ่น ไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการได้รับอิสระ
3. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง
4. ความต้องการที่จะได้รับความนับถือจากสังคม
5. ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ

ความต้องการต่าง ๆ เหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่นำไปสู่การกระทำหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งในทางที่สังคมยอมรับหรือ ไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่สังคมไม่ยอมรับ

4. ความสนใจของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีความสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวจะมีมากโดยเฉพาะกิจกรรมเป็นกลุ่มเพื่อนที่เป็น การสร้างประสบการณ์และบังเกิดผลดีด้านการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ซึ่ง (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. 2527 : 131 - 132 ; อ้างถึงใน นันทพงศ์ พดุกษชาติรัตน์. 2546 : 24 - 25) ได้กล่าวถึงความสนใจของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. สนใจเรื่องสุขภาพ
2. สนใจเรื่องเพศ
3. สนใจการเลือกอาชีพ
4. สนใจสันตนาการ
5. สนใจคันคว้า
6. สนใจสร้างนิสัยการเรียนดี
7. สนใจเรื่องคุณสมบัติส่วนตัว
8. สนใจเรื่องปรัชญาชีวิต

จากลักษณะความต้องการและความสนใจของวัยรุ่นที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็น ระยะของการมีสภาพหลักการเหตุผล เขาต้องการให้ผู้ใหญ่มีหลักการเช่นเดียวกับเขาในบางครั้ง ความคิด ความปรารถนาที่จะให้ผู้ที่คุณรักและสนใจ เป็นเช่นที่เขาปรารถนา วัยรุ่นจะแสดงออกใน ลักษณะก้าวร้าว ดึงดัน ประชดประชันต่าง ๆ จนกลายเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน เช่นวัยรุ่นต้องการ อยู่ในครอบครัวอบอุ่น รักปรองดองกัน ถ้าพ่อแม่มีปากเสียงกันจะเห็นว่าวัยรุ่นจะมีปฏิกริยา ความรู้สึกได้ตอบรุนแรง เป็นการแสดงให้เห็นถึงการถูกขัดขวางความคิด ปรารถนาของวัยรุ่น ขัดใจ และแสดงปฏิกริยาต่อต้าน ถ้าผู้ใหญ่ไม่เข้าใจ ใช้การบีบบังคับโดยไร้เหตุผล ยิ่งทำให้วัยรุ่นเกิดความ คับข้องใจมากขึ้น จึงแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกมา เช่น หนีไปมั่วสุมกับเพื่อนชอบเที่ยว ไม่อยาก อยู่บ้าน ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

5. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา

พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของวัยรุ่นจะมาจาก 6 ปัจจัย ดังที่ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม. 2527 : 138 - 140 ; อ้างถึงใน นันทพงศ์ พดุกษชาติรัตน์. 2546 : 25 - 26) กล่าวไว้ดังนี้

1. เกิดจากตัวเด็กเอง คือ สภาพทางร่างกายและปัญหาส่วนตัว อาจจะมาจากสาเหตุ ดังนี้
 - 1.1 อาหาร การขาดอาหาร ได้อาหารไม่เพียงพอ
 - 1.2 ปัญหาโรคทางกายเฉพาะตัว
 - 1.3 ความพิการหรือความบกพร่องของบุคลิกภาพ

1.4 เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการทางบุคลิกภาพมีวุฒิภาวะต่ำ มีปัญหาทางด้านการปรับตัว

1.5 ความกดดันและฝึกปฏิบัติของอารมณ์เพศ

2. เกิดจากความบีบคั้นทางใจ นับจากสภาพแวดล้อมใกล้ชิดคือ ครอบครัวและภาวะสังคมรอบตัวที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.1 สภาพครอบครัวยุ่งเหยิง พ่อแม่ไม่ปรองดองกัน ทะเลาะเบาะแว้งกัน

2.2 ครอบครัวแตกแยก พ่อแม่แยกทางกัน เด็กไม่อาจหาที่พึ่งยึดเป็นแบบแผนได้

2.3 ความบีบคั้นที่ได้รับมีมากมาย นับจากพ่อแม่ไม่มีเวลาสนใจ เอาใจใส่ลูกเด็กว่าเหว่

3. สภาพแวดล้อมที่เด็กได้รับ เช่น สภาพที่ตั้งของบ้าน โรงเรียน เด็กขาดตัวอย่างและการชักนำไปในทางเสื่อมเสียเป็นส่วนใหญ่

4. กลุ่มเพื่อน การทำตามค่านิยมกลุ่มในทางที่ผิด เป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำผิดของวัยรุ่นได้มาก

5. สภาพเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจในครอบครัวและชุมชนที่ทรุดโทรม เป็นเหตุใหญ่ที่สุดของคดีอาชญากรรมวัยรุ่น

6. สื่อมวลชน หนังสือต่าง ๆ ที่มีจำหน่ายมากมายไม่ได้รับการควบคุมอย่างจริงจัง สาเหตุการทำความผิดของเยาวชนเป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาดูเรื่องราวและสาเหตุอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมไปในทุก ๆ ด้าน ด้านที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของเยาวชนแต่ละคนและพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน จึงจะสรุปและหาแนวทางแก้ไข และป้องกันให้เหมาะสมกับการกระทำผิด ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ทุกองค์กรนับแต่ครอบครัวและสิ่งแวดล้อมทั้งฝ่ายรัฐและเอกชน

6. ธรรมชาติของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม คือ

1. การแตกเนื้อหนุ่มเนื้อสาว มีการเปลี่ยนแปลงขนาดน้ำหนัก ทรวดทรงของร่างกายอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการทำงานของต่อมเพศที่มากขึ้น เช่น มีสภาพร่างกายที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น การมีประจำเดือน การมีนเป็ยก ตลอดจนการมีความรู้สึกทางเพศ ทำให้วัยรุ่นเกิดคำถามในใจมากมายว่า “อะไรเกิดขึ้นกับเขา” “เกิดได้อย่างไร” “เขาจะเหมือนที่ ๆ ไหม” “ทำไมเขาจึงไม่เหมือนเพื่อน ๆ” “เขาคิดปกติหรือเปล่า” ทำให้เขากลายเป็นคนหมกมุ่น ครุ่นคิด ฟุ้งกลางวัน หรืออาจมีท่าทีหงุดหงิดหวาดกลัว ซึ่งเขาควรจะได้เรียนรู้ถึงข้อเท็จจริงในเรื่องเหล่านั้นเพื่อที่เขาจะได้คลายความสงสัยและเข้าใจธรรมชาติของวัยมากขึ้น

2. อารมณ์ของวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว โดยไม่ค่อยมีเหตุผลนัก เช่น โกรธง่าย ดีใจง่ายและแสดงออกโดยไม่ค่อยกั้นกรอง เขาต้องการเวลาสัก 2 - 3 ปี เพื่อปรับสภาพอารมณ์ที่ผันผวน

3. ความอยากเป็นอิสระ อยากมีเสรีแก่คน ไม่อยู่ในอารมณ์ของผู้ใหญ่ เขาจึงมักแสดงท่าทีบางอย่างที่ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเขาวคดี ก้าวร้าว ไม่สุภาพอ่อนน้อม หรือทำท่ายกกฎเกณฑ์ของบ้านของโรงเรียน เขาจึงต้องการสนับสนุนให้ได้แสดงออกถึงความอยากใหญ่ เช่น อยากมีอำนาจเหนือผู้อ่อนอาวุโสกว่า เหมือนคนรับใช้ หรือในบางครั้งอาจแสดงกับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่จำเป็นต้องมีการอภิปรายร่วมกันเป็นการส่วนตัวกับเขาเพื่อให้เขาได้แสดงออกถึงความคิดเห็นที่เป็นอิสระ โดยพ่อแม่จะช่วยเสริมในส่วนที่เขาคิดเห็น ไม่ถูกต้องได้

4. ความอยากเด่น อยากทัดเทียมเพื่อนฝูง ความด้อยในเรื่องรูปร่าง การเงิน สภาพสังคม และครอบครัว มักทำให้เขาเกิดความรู้สึกมีปมด้อยอย่างรุนแรงกว่าเด็กวัยอื่น เด็กจะพยายามกลบเกลื่อนปมด้อยด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น แยกจากกลุ่มเพื่อน แสดงความประพฤติกว้างแวก เรียกร้องความสนใจต่าง ๆ ฉะนั้นพ่อแม่ต้องช่วยให้เขาเข้าใจฐานะที่ถูกต้องของครอบครัว ช่วย使他สามารถดึงส่วนดีของเขาขึ้นมาทดแทน ให้เขารู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

ความไม่อยากแตกต่างจากกลุ่ม บางทีก็ผลักดันให้เขาประพฤติกว้างแวกออกไปบ้าง การช่วยสนับสนุนชักจูงให้เด็กรู้จักเลือกกลุ่ม จะพาเขากลับเข้าสู่ทางดีว่าการดำเนินโครงการเปิดโอกาสให้เด็กหาเพื่อนมาทำกิจกรรมในบ้าน รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากเด็ก ท่านจะมีโอกาสสอดแทรกทัศนคติของท่านสู่เขาได้โดยง่าย

5. ความอยากลอง อยากรู้ อยากเห็น อยากมีประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ทำให้เด็กเกิดความพอใจ ความภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเอง รวมทั้งเป็นการระบายพลังทางร่างกายที่มีมากขึ้น ในวัยรุ่นออกมา การสนับสนุนให้เด็กวัยรุ่นมีกิจกรรมในทางสร้างสรรค์ทำอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นงานการเล่น การแข่งขันที่ต้องใช้กำลังกาย กำลังความคิด ก็จะช่วยชดเชยความอยากรู้อยากลองในทางที่ผิดได้

6. วัยรุ่นจะมีจินตนาการทางเพศ สนใจเพศตรงข้ามและอยากให้เพศตรงข้ามสนใจเด็ก ๆ ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องมีกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อเรียนรู้การวางตนให้เหมาะสมกับเพศของเขา การเตรียมเด็กให้เข้าใจบทบาทของเพศหญิงและเพศชาย โดยเปิดโอกาสให้เขาได้เข้าสังคมกับเพื่อนต่างเพศในสายตาของท่านดีกว่าปิดกั้นความอยากนี้อย่างเคร่งครัด ซึ่งจะทำให้เด็กหนีไปสังสรรค์ในที่ลับตาผู้ใหญ่ แล้วเกิดความพลั้งพลาดโดยไม่รู้เท่าทันชีวิต

7. ไม่มั่นใจว่า “จะเป็นอย่างไร” “จะเป็นเหมือนใคร” “จะเป็นหญิงหรือชาย” วัยรุ่นจึงเหมือนอยู่ในทางสองแพร่งที่กำลังมองหาเอกลักษณ์ของตัวเอง ซึ่งประสบการณ์ที่เขาได้พบเห็น

มาแต่เยาว์วัยในครอบครัวที่มั่นคงเป็นสุข จะช่วยให้เขาหาเอกลักษณ์ได้เร็วขึ้นและผ่านปัญหาได้อย่างมีทิศทาง เด็กวัยรุ่นที่มีชีวิตระหกระเหิน ไม่เป็นสุข ขาดแบบอย่างที่ดี หรือมีครอบครัวไม่เป็นที่ภาคภูมิใจ ย่อมไม่อบอุ่น สับสนและเดินทางผิดได้ง่ายทำให้เขาค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองจากบุคคลที่เขาชื่นชมซึ่งมักจะเป็นเพื่อนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มอบายมุขทั้งหลายนั่นเอง (กระทรวงสาธารณสุข. 2544 : 163 - 164)

7. ปัญหาประเภทต่าง ๆ ของนักเรียนวัยรุ่น

นักเรียนแต่ละคนที่เข้ามาอยู่ร่วมกันในสังคมในโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อม และบุคลิกภาพของนักเรียนที่แตกต่างกัน อาจนำไปสู่ปัญหาหรือทำให้เกิดการปรับตัวที่ผิดแผกจากการยอมรับของสังคมได้ นักเรียนวัยรุ่นที่ก่อคดีในห้องเรียนที่จะกล่าวถึงนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความคิดเบื้องต้นทางด้านพฤติกรรม ซึ่งไม่เป็นผลรุนแรงต่อการจะต้องโทษทางอาญามี ดังนี้

1. ปัญหาทางด้านการเรียน มีดังนี้

- 1.1 ความไม่เข้าใจบทเรียนของนักเรียน
- 1.2 วางแผนการเลือกสาขาวิชาที่จะเรียนให้เหมาะสมกับสติปัญญาและความถนัด

ของเด็ก

1.3 ปัญหาทางด้านส่วนตัว พฤติกรรมที่แสดงออกที่เป็นปัญหา มีดังนี้

- 1.3.1 ความผิดปกติกางนิสัย
- 1.3.2 การมีนิสัยสะเพร่า
- 1.4 มีความไม่ซื่อสัตย์ ทำการทุจริต ถักขโมย

2. ปัญหาการบีบคั้นทางจิตใจ อันเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ มีดังนี้

- 2.1 ลักษณะอาการทางด้านประสาท
- 2.2 อาการเฉื่อยชา เหม่อลอย
- 2.3 อาการช่างกังวล
- 2.4 ลักษณะความไม่มั่นใจด้วยการขี้คิด
- 2.5 อาการขี้ทำ

3. ปัญหาทางด้านบุคลิกภาพ

- 3.1 ความกังวลเรื่องบุคลิกลักษณะของคน
- 3.2 การแสดงความเป็นคนขี้อาย ไม่กล้าแสดงออก
- 3.3 การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับวัย
- 3.4 การแสดงพฤติกรรมไม่สมกับเพศหรือที่เรียกว่า กะเทย

8. การแก้ไขปัญหายารุ่น

ห้องพระณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 1) กล่าวถึงการให้คำปรึกษาว่าเป็นกระบวนการที่แสดงถึงมนุษยสัมพันธ์ที่ละเอียดอ่อนระหว่างบุคคล โดยผู้ให้คำปรึกษาจะให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่ผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้บุคคลที่มารับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาหรือเรื่องราวที่นำมาปรึกษา สามารถใช้พลังปัญญาและความสามารถของตนเองในการตัดสินใจ คกลงที่จะเลือกจะทำอย่างหนึ่งอย่างใดในวิถีทางที่เหมาะสมที่เขาปรารถนา ในที่สุดบุคคลที่มารับคำปรึกษาจะสามารถป้องกันปัญหา แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม

ผกา สัตยธรรม (2535 : 175 - 188) กล่าวว่า การส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดีนั้นเป็นการกระทำที่ควบคู่ไปกับการป้องกัน ไม่ให้เด็กสุขภาพจิตเสีย หรือสุขภาพจิตไม่ดี การส่งเสริมสุขภาพจิตของเด็กนั้น มีผู้เกี่ยวข้องอยู่ด้วย คือ บิดามารดา ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องกับเด็กในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. บิดามารดาควรส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพกายดี เพราะผู้ที่จะมีสุขภาพจิตดีได้ต้องอาศัยการมีสุขภาพกายดีเป็นเบื้องต้น ซึ่งตรงกับคำกล่าวที่ว่าสุขภาพจิตที่แจ่มใสย่อมอยู่ในร่างกายที่สมบูรณ์ การไม่ปล่อยให้เด็กอดอยากขาดอาหาร เป็นต้น ทางโรงเรียนก็ควรช่วยจัดรายการอาหารกลางวันสำหรับเด็กที่ไม่มีอาหารรับประทานด้วย
2. บิดา มารดา ครูอาจารย์ ควรฝึกให้เด็กมีอารมณ์เย็น อารมณ์ดีเป็นคนมองโลกในแง่ดี มีความแจ่มใสร่าเริงเบิกบาน เมื่อเด็กมีอารมณ์ฉุนเฉียว ควรอธิบายให้เข้าใจถึงความไม่ลืษของความโกรธ เพราะเป็นการเกิดโทษแก่ตนเอง เช่น อาจทำให้หัวใจเต้นแรง ควบคุมสติไม่อยู่ เกิดความทุกข์แก่คนฝ่ายเดียว
3. ฝึกให้เด็กรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในด้านต่าง ๆ เช่น รู้จักนิสัยของตนเอง รู้จักพิจารณาตนเองว่ามีข้อดีข้อเสียที่จะต้องแก้ไขอย่างไร อาจเขียนข้อดี ข้อเสีย ข้อเสนอแนะที่จะแก้ไขให้มีนิสัยดีขึ้น และปฏิบัติในสิ่งที่ดีขึ้นต่อไป

ทศพร ประเสริฐสุข (2542 : 101 - 105) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กสรุปได้ว่า ปัญหาของเด็กในโรงเรียนมีตั้งแต่ปัญหาเล็กน้อยไปจนถึงปัญหาใหญ่ ๆ เด็กที่มีปัญหาหรือเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกไม่เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่เป็นที่ยอมรับของครู เช่น ส่งเสียงดังขณะที่ครูสอน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย บางพฤติกรรมอาจก่ออันตรายแก่เพื่อนร่วมชั้นและต่อตัวนักเรียนเอง เช่น การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ทำลายทรัพย์สินของผู้อื่น ก่อความวุ่นวายในชั้นเรียน จนทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนต้องหยุดชะงัก เป็นต้น บางลักษณะอาจเป็นพฤติกรรมทางด้านการถดถอย หลีกหนีจากความจริง เพื่อฝันหรือเชื่องซึม เป็นต้น

ในทางจิตวิทยาเชื่อว่าพฤติกรรมทุกชนิดย่อมมีสาเหตุเมื่อครุพบพฤติกรรมที่เป็นปัญหา อาจวิเคราะห์ได้จากสาเหตุที่เกิด ดังนี้

1. พัฒนาการทางกาย ได้แก่ ความไม่ครบถ้วน ความสมบูรณ์ของอวัยวะ เช่น พิการ คาบอด ขาดนิ้ว ผอมเกินไป อ้วนเกินไป
2. พัฒนาการทางสังคม ได้แก่ สังคมในครอบครัว สังคมรอบ ๆ ตัว เพื่อน ๆ เพื่อนบ้าน ครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยกหรือครอบครัวที่อบอุ่น จะมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก
3. พัฒนาการทางจิตใจ ได้แก่ สะเทือนใจอย่างรุนแรงเนื่องจากพ่อแม่คอยค้ำค้ำยังเล็ก ๆ

ขาดความรักความอบอุ่นในครอบครัว หน้าตาซีเห่ มีแผลเป็นชัดเจน เกิดในครอบครัวที่ต่ำต้อย ครอบครัวยากจนถูกบีบบังคับมากพ่อแม่ไม่ให้ความสนใจ เป็นต้น เด็กที่มีพัฒนาการทางจิตใจ สุขภาพจิตก็จะดี มอคนในแง่ดี เป็นคนรักคนอื่น พร้อมทั้งจะช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นอย่างเห็นได้ชัด บทสรุป เมื่อพบนักเรียนที่มีปัญหาใน โรงเรียนตั้งแรกที่ควรคำนึงถึงคือ พฤติกรรม ทุกชนิดต้องมีสาเหตุ ทางที่ดีแล้วควรหาพฤติกรรมนั้นเกิดมาจากสาเหตุใด โดยวิเคราะห์จาก สถานการณ์ในอดีตและปัจจุบันของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคมของเด็ก เมื่อทราบ สาเหตุแล้วอาจจะใช้วิธีการแก้ปัญหาโดยการให้คำปรึกษาทางจิตวิทยา การปรับพฤติกรรม ฯลฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กลดการกระทำที่เป็นปัญหาลง

เบญจพร ปัญญาขง (อ้างถึงในกรมสุขภาพจิต. 2544 ข : 14 - 19) กล่าวถึงการเฝ้าระวัง ปัญหาสุขภาพจิตเด็กวัยเรียน สรุปได้ว่า ปัญหาทางจิตเวชในเด็กพบประมาณ 10 เปอร์เซ็นต์ ของ ประชากรทั่วไป เด็กบางคนเท่านั้นที่ต้องการประเมินสภาพจิตและรักษาในคลินิก แต่โดยส่วนใหญ่ พ่อแม่และครูแนะแนวสามารถให้การช่วยเหลือได้ โดยให้คำแนะนำในระยะเริ่มแรกก่อนเกิดปัญหา รุนแรง หลังจากมีโปรแกรมการเฝ้าระวัง โรคทางจิตเวชที่ดีทำให้พบปัญหาสุขภาพจิตในเด็กจำนวน มากขึ้น การช่วยเหลือจะได้ผลดี ถ้าทีมผู้รักษามีความตั้งใจในการช่วยเหลือ ให้กำลังใจแก่เด็กและพ่อ แม่ เมื่อครูประจำชั้นพบเด็กที่มีปัญหาควรทำความตกลงและวางแผนร่วมกับพ่อแม่จากนั้นแนะนำ เข้าโปรแกรมเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิต ควรหลีกเลี่ยงที่จะระบุว่าเด็กมีปัญหา ถ้าปัญหานั้นยังไม่ รุนแรงและมีอาการช่วงสั้น ๆ ครูและครูแนะแนวที่ผ่านการฝึกงานหรือการอบรมทางสุขภาพจิต สามารถให้การช่วยเหลือเบื้องต้นได้ และถ้าหากยังไม่ได้ผลจึงส่งต่อเพื่อพบจิตแพทย์เด็กต่อไป

ศูนย์การศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาส คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อ้างถึงใน สานปฏิรูป. 2545 : 18 - 22) ได้ระบุว่าปัจจุบันมีเด็กไทยติดยาบ้าถึง 6 แสนคน และได้ศึกษาวิจัย เจาะลึกพฤติกรรมเด็กเที่ยว เด็กเสพยาและเด็กขายบริการที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก พบว่าเด็กเหล่านี้มี ปัญหาความไม่มั่นคงทางด้านอารมณ์และจิตใจ จนกระทั่งได้รับการเรียกขานว่าเป็น “เด็กไทยพันธุ์ ใหม่” นอกจากนี้ยังมีเด็กอาชีวะ ชกพวกตีกันและทำร้ายนักเรียนต่างสถาบันเกิดขึ้นเป็นประจำ

ซ้ำแล้วซ้ำเล่า ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นสะท้อนให้เห็นว่า เด็กและเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยกำลัง ประสบภาวะปัญหาด้าน “อิคิว” ตกต่ำอย่างรุนแรงและไร้ภูมิคุ้มกันทางอารมณ์ ในการพัฒนาอิคิว นั้น โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นกับ เด็ก เนื่องจากเด็กส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนอย่างน้อย 9 - 12 ปี เป็นช่วงอายุที่เหมาะสมต่อการ พัฒนาทักษะทางด้านอิคิว การพัฒนาอิคิวให้แก่เด็กนักเรียนสามารถบูรณาการได้ในแทบทุก วิชาและทุกระดับชั้น โดยครูอาจจะต้องเลือกและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้นของ นักเรียน อาทิ สุขศึกษา สอนให้เด็กรู้จักตนเองทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ฝึกการพูดและเขียนที่แสดงอารมณ์ความรู้สึกวิทยาศาสตร์ ให้เด็กแบ่งกลุ่มทำงาน ร่วมกับเพื่อนเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นและการแบ่งปัน ประวัติศาสตร์เลือกตัวละคร ใน ประวัติศาสตร์ที่มีบุคลิกต่างๆ กันทั้งที่มีอิคิวดีและอิคิวต่ำ ให้นักเรียนวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากพฤติกรรมเหล่านั้น เป็นต้น นอกจากการบูรณาการแล้วยังสามารถจัดค่ายนอกสถานที่เพื่อฝึก ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความมีน้ำใจ และการสร้างเสริมระเบียบวินัย ดังที่ได้มีหน่วยงานบางแห่ง ในขณะนี้จัดกิจกรรมค่ายเด็กอาชีวะและค่ายเด็กคิดหาเสพคิด เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ก่อให้เกิด ปัญหา และสร้างค่านิยมใหม่ในทางบวกให้แก่เด็ก

วิธีการอยู่ร่วมกับลูก

1. พยายามสร้างกฎเกณฑ์ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเข้มงวดเฉพาะกับกฎเกณฑ์ นั้น ๆ เท่านั้น พยายามหลีกเลี่ยงการถกเถียงกับวัยรุ่นในเรื่องไร้อารยะที่เกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ ที่ไม่สมเหตุสมผล เช่น การไว้ผมยาว การสวมกางเกงยีนส์ขาด ๆ ปะ ๆ เพราะการู้สึกผิดจากดวง จะเป็นการบั่นทอนสัมพันธภาพที่ดีระหว่างวัยรุ่นกับตัวคุณเอง จนทำให้เขายิ่งทำตัวห่างจากคุณไป ฉะนั้น โปรดสงวนความไม่เห็นด้วยของคุณรวมทั้งกฎเกณฑ์เอาไว้ไว้ใช้กับเรื่องที่สำคัญจริง ๆ เท่านั้น
2. รับฟังความคิดเห็นของวัยรุ่นด้วยความสนใจเสมอ เพราะมันเป็นความเจ็บปวด มากสำหรับวัยรุ่นที่รู้สึกว่า พ่อแม่ยุ่งเกินกว่าที่จะรับฟังความคิดเห็นของเขา การที่คุณสนใจอยู่แต่ หนังสือพิมพ์ในมือเมื่อลูกต้องการพูดคุยกับคุณด้วยนั้นเป็นการปิดกั้นโอกาสในการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกเพราะวัยรุ่นต้องการตอบสนองที่กระตือรือร้นจากพ่อแม่ของเขาเป็นที่สุด ดังนั้นทางที่ดีที่สุดคือรับฟังความคิดเห็นของเขาทุกครั้งที่เขาพูด
3. จงใช้เวลาในการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวัยรุ่น เพื่อให้วัยรุ่นรู้จักที่จะ แยกความฝันออกจากความจริง และสามารถพัฒนาเป็นคนที่พึ่งตนเองได้ การฟังอย่างตั้งใจช่วยให้ พ่อแม่สามารถติดตามการเผชิญปัญหาของลูกวัยรุ่น เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน นำไปสู่ ความสำเร็จในการให้คำปรึกษากับลูก

4. ปล่อยให้วัยรุ่นกำหนดแผนในชีวิตของตนเองได้บ้าง พ่อแม่ควรปล่อยให้ลูกวัยรุ่นได้กำหนดแผนในชีวิตของเขาบ้าง เพื่อให้ลูกได้เรียนรู้และปรับแผนด้วยตัวเอง โดยที่พ่อแม่ควรเรียนรู้และยอมรับลักษณะที่แตกต่างระหว่างลูกแต่ละคน เพราะแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน จงอย่านำเอาลูกของเพื่อนหรือญาติมาพูดเปรียบเทียบกับลูกของท่าน แม้ว่าเขาจะทำได้ไม่ดึ้นก้ก็ตาม

5. เคารพความคิดเห็นส่วนตัวของวัยรุ่นตามสมควร ไม่มีอะไรน่าขำใจมากไปกว่าการที่พ่อแม่รุกรานในเรื่องส่วนตัวของลูกและเที่ยว-ตอครู้สอดเห็น ไปเสียหมด เช่น แอบฟังการพูดโทรศัพท์ แอบอ่านจดหมาย ตำรวจได้ะหรือลึนชัก เป็นต้น เพราะฉะนั้นการทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ จะทำให้เขาไว้วางใจและยิ่งเพิ่มโอกาสในการให้ความร่วมมือกับคุณมากขึ้น

6. จงมีความอดทนยอมรับข้อผิดพลาดของลูกวัยรุ่น บางครั้งพ่อแม่อาจล้มตัวเอามาตรฐานของตัวเองมาวัดความผิดพลาดล้มเหลวของวัยรุ่นทำให้ขาดความอดทนและไม่ให้อภัย โดยลืมไปว่าวัยรุ่นนั้นมีประสบการณ์ชีวิตน้อยมาก การขาดความยังักอาจทำให้เขาผิดพลาดได้ ซึ่งพ่อแม่ควรให้อภัยและเปิด โอกาสให้เขาได้แก้ตัวใหม่เมื่อทำผิดพลาด

7. อย่างถาวรการยอมรับความผิดพลาดของตัวเอง เมื่อคุณทำผิดพลาดต้องกล้ายอมรับความผิด เพื่อแสดงให้วัยรุ่นเห็นว่าคุณเป็นพ่อแม่ยุคประชาธิปไตยไม่ใช่ชนักเผด็จการ เพราะจะทำให้เขาไว้วางใจในตัวคุณและพร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะของคุณมากขึ้น

8. เมื่อวัยรุ่นประสบความสำเร็จต้องชมเชยเขาอย่างจริงใจ ทำให้เขารู้สึกว่าคุณมีความภาคภูมิใจในตัวเขา ซึ่งทำให้เขารู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นเพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการยอมรับนับถือมาก

9. จงหลีกเลี่ยงการตำหนิติเตียน เมื่อคุณไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจของเขา แม้ว่า คุณจะไม่เห็นด้วยอย่างมากก็ตาม แต่จงทำให้เขารับรู้ว่าคุณไม่เห็นด้วยกับเขาด้วยการพูดกันอย่างมีมิตรภาพร่วมอภิปรายถึงข้อผิดพลาดนั้น ๆ ด้วยความอดกลั้นอย่างที่สุด เพื่อแสดงความเคารพในการตัดสินใจของเขาและพัฒนาความแข็งแกร่งของบุคลิกภาพต่อไปในอนาคตได้

10. ในกรณีที่ลูกวัยรุ่นมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เขาอาจถูกประทัณฑ์ตราว่าเป็นนักเลงหรือเป็นไอ้ตัวขุ่นเพราะเขามีพฤติกรรมที่เกเร เมื่อถูกตำหนิบ่อย ๆ จะยิ่งทำให้เขารู้สึกว่าเขาจะเป็นคนแบบนั้นจริง ๆ เมื่อมีการดุด่าข่มขู่บ่อยครั้งยิ่งผลักดันให้เด็กมีพฤติกรรมไม่ดีต่อไป ฉะนั้นจึงควรเน้นพฤติกรรมที่ดีของเขาบางทีเขาอาจตอบสนองความศรัทธาของเราโดยการทำตัวเป็นคนดีก็ได้

11. จงทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก ให้ลูกเกิดความศรัทธาในตัวของคุณ เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการลอกเลียนแบบ เพื่อนำมาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตัวเอง โดยไปรกระลึกไว้

เสมอว่าท่านต้องการให้เด็กวัยรุ่นเติบโตเป็นคนอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับว่าท่านเองจะเป็นแบบอย่างให้เขาเป็นตามที่ต้องการได้หรือไม่

12. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในบ้าน เพื่อให้บ้านน่าอยู่และเป็นที่หลบร้อนได้เสมอ สำหรับวัยรุ่นในบ้าน พ่อแม่ควรมีความรักใคร่ปรองดองกันประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน ให้ความรักแก่บุตรเท่าเทียมกันไม่ทอดทิ้งบุตรมากเกินไป สมาชิกในบ้านควรมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากัน เช่น รับประทานอาหารเย็นร่วมกันพูดคุยกันอย่างเป็นกันเองมีปัญหาอะไรก็จะได้ช่วยกันแก้ไขบุคคลในครอบครัวมีกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน เช่น การปลูกต้นไม้ เล่นกีฬา เพราะกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความสนิทสนมกลมเกลียวกันมากขึ้น เมื่อเขามีปัญหาเขาก็จะกล้าเดินเข้ามาปรึกษากับพ่อแม่ด้วยความสนิทใจ

กล่าวโดยรวม วัยรุ่นเป็นวัยต่อจากวัยเด็กสู่วัยหนุ่มสาว ที่มีการเปลี่ยนแปลงมากมายเห็นได้ชัดคือมีการหลังฮอร์โมนเพศมากขึ้นที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย เป็นผลให้วัยรุ่นสับสน ไม่มั่นใจในตนเอง ประกอบกับการที่เขาพยายามที่จะหาเอกลักษณ์ให้กับตนเอง คือการความเป็นอิสระ อยากรู้อยากลอง แต่ความคิดและประสบการณ์ของเขายังน้อยนัก จึงทำให้บางครั้งวัยรุ่นอาจทำอะไรไม่เหมาะสมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ฉะนั้นเมื่อท่านหนักใจเกี่ยวกับลูกวัยรุ่นของท่าน อย่าเพิ่งด่วนลงโทษ โกรธ ประนามเขาว่าคือ เสว ไม่รักดี โปรดจงหาต้นตอของปัญหาแล้วลองตอบสนองเขาอย่างใจเย็นเป็นกันเองรับฟังอย่างมีสติแต่ถ้าไม่สามารถแก้ไขได้อย่าเพิ่งหือแท้ พยายามหาคนกลางที่จะช่วยให้ท่านเข้าใจเด็กของท่านได้อย่างชัดเจนขึ้น (กระทรวงสาธารณสุข. 2544 : 165 - 167)

จากเอกสารข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เป็นหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตที่จะเลือกทิศทางการเดินของตนเอง ถ้าวัยรุ่นได้รับการเลี้ยงดูในวัยเด็กเป็นอย่างดี เขาจะก้าวไปสู่วัยผู้ใหญ่ด้วยความมั่นคง แต่ถ้าพ่อแม่เลี้ยงดูเขาไม่ดี เด็กขาดความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใยจากพ่อแม่ และถ้าสิ่งแวดล้อมไม่ดีอีกด้วยแล้ว โอกาสที่เด็กจะสร้างปัญหาให้แก่สังคมย่อมมีมาก ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเด็กขาดประสบการณ์หรือขาดความยังคิดตามลักษณะของวัยรุ่นที่เรียกว่าวัยพายุแคะ ดังนั้นสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องหันมาให้ความสนใจวัยรุ่นกันอย่างจริงจัง โดยเฉพาะ ครอบครัว พ่อแม่ต้องให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูก ปรับปรุงสภาพครอบครัวให้น่าอยู่อาศัย สร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอย่างมีคุณภาพ ในขณะที่โรงเรียนก็ต้องมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นกว่าการให้ความรู้เพียงอย่างเดียว คือต้องมีส่วนร่วมในการให้ความรู้ สร้างทักษะทางสังคมและความสามารถในการปรับตัวให้กับวัยรุ่น เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้ศึกษาได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีงานวิจัยจำนวนหลายเรื่อง ดังนี้

เด่นศักดิ์ สุริยะ (2543 : 8) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันของชุมชนเป็นหน่วยราชการที่มีบุคลากรมากและกระจายอยู่ใกล้ประชาชน คลอดทั้งครอบคลุมพื้นที่ได้มากกว่าหน่วยงานอื่น โรงเรียนประถมศึกษาจึงมีความสำคัญที่จะส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาดำเนินการพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษามากขึ้นการมีส่วนร่วมของชุมชนมี 2 ลักษณะคือการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางอ้อมในรูปแบบของชมรมสมาคมผู้ปกครองสมาคมศิษย์เก่า

พงทฐ หนูคบิน (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนควรเก็บข้อมูลนักเรียนทุกคนคณะครูต้องเห็นประโยชน์ของการแนะแนวครูทุกคนควรเป็นครูแนะแนวและปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนพบว่าขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านการแนะแนวไม่มีการวางแผน ไม่มีการปฏิบัติตามแผนอย่างจริงจัง

ลัดดา สุขเกษ (2543 : 3 - 4) ได้ศึกษาการบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าการบริหารและการจัดการในเรื่องยาเสพติดของโรงเรียนยังมีจุดบกพร่องมีปัญหาในการดำเนินงานและขาดความต่อเนื่องทางการปฏิบัติที่ศึกษาระบวนการบริหารเพื่อป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงรายที่พบว่าการบริหารงานป้องกันยาเสพติดขาดการวางแผนที่จริงจังชัดเจนขาดข้อมูลในการวางแผน ไม่มีการกำหนด วัตถุประสงค์ให้ชัดเจนและไม่ได้ระบุเป็นงานป้องกันยาเสพติดโดยตรง

อำนาจ หมั่นสมบัติ (2544 : 7) ได้ศึกษาบทบาทของครอบครัวในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาดำเนินการพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในปัจจุบันพบว่า ครอบครัวไม่ได้มาให้การสนับสนุนโรงเรียนเท่าที่ควร โดยเฉพาะด้านวิชาการ ซึ่งครอบครัวจะมาเยี่ยมโรงเรียนเพียงวันประชุมผู้ปกครองที่เหมือนเป็นหน้าที่ปีละครั้งหรือจะติดต่อกับโรงเรียนเฉพาะเมื่อทางโรงเรียน มีหนังสือเชิญหรือโทรศัพท์แจ้งปัญหาไปที่บ้านเท่านั้น

ครอบครัวหรือผู้ปกครองไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน เนื่องจากการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนมาจากคณะครูทั้งสิ้น ไม่มีความต้องการที่มาจากครอบครัวหรือผู้ปกครองเลย

ฉรรค์ชัย ศาไพรวลัย (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบันในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก ในส่วนปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีปัญหาอยู่ใน ระดับปานกลาง โรงเรียนควรมีคณะกรรมการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนาระบบสารสนเทศ มีความพร้อมในด้านเอกสาร สื่อ และอุปกรณ์ เพื่อเอื้อในการดำเนินการ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และจัดอบรมสัมมนาให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และในส่วนของความพึงพอใจของนักเรียนต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ใน ระดับมาก

ทองสุข ทับเจริญ (2546 : บทคัดย่อ) การศึกษาและการแก้ปัญหานักเรียน โรงเรียนศึกษานารีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 6 กลุ่ม ก. โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับนักเรียนด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรมนักเรียนร้อยละ 100 ปลอดภัยจากสารเสพติด นักเรียนส่วนใหญ่มีอายุ 12 ปีคิดเป็นร้อยละ 86.20 ด้านภูมิฐานะส่วนใหญ่ อยู่ในกรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 82.75 ด้านที่พักอาศัยส่วนใหญ่ร้อยละ 51.72 พักบ้านส่วนตัว และจำนวนเงินที่ได้รับมาโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.66 นำเงินมาวันละ 50 - 100 บาท ข้อมูลด้านครอบครัวพบว่าบิดา-มารดา ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30 - 40 ปี และการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 24.13 มีการศึกษาค่ากว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อาชีพส่วนใหญ่รับจ้าง แต่ถ้าเป็นมารดาส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและแม่บ้านครอบครัวส่วนใหญ่ร้อยละ 56.66 ไม่มีหนี้สิน วิชาที่นักเรียนถนัดและสนใจอันดับ 1 คือ ภาษาไทยและคณิตศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 16.66 ด้านสุขภาพสายตา นักเรียนส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 75.86 มีสายตาสปกติ

สำหรับการศึกษาผลการแก้ปัญหาพบว่า การเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ การประสานสัมพันธ์ผู้ปกครองและการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาต่างๆเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ครูที่ปรึกษาเห็นปัญหาที่แท้จริงของนักเรียนและสามารถใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแก้ปัญหาได้สำเร็จร้อยละ 90 ไม่มีนักเรียนที่ส่งต่อ ยกเว้นนักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจเพื่อส่งต่อขอรับทุนการศึกษาในปีต่อไป สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาขอขมภายหลังสอบปลายภาคเรียนที่ 2 ได้รับการส่งต่อเช่นเดียวกัน

ธนู เพียรพิเศษ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพานพิทยาคม จังหวัดเชียงราย. ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ด้านบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ด้านการวางแผนอยู่ในระดับดี ด้านการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดี ด้านการตรวจสอบและการประเมินผลอยู่ในระดับดี และด้านการปรับปรุงอยู่ในระดับดี

2. ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ด้านการวางแผนอยู่ในระดับดี ด้านการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดี ด้านการตรวจสอบและการประเมินผลอยู่ในระดับดี และด้านการปรับปรุงอยู่ในระดับดี และมีด้านที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ความคิดเห็นของคณะกรรมการผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ด้านการวางแผนอยู่ในระดับดี ด้าน การตรวจสอบและการประเมินผลอยู่ในระดับดี และด้านการปรับปรุงอยู่ในระดับดี และมีด้านที่สูงกว่าด้านอื่น ๆ คือการคัดกรองนักเรียน

นฤมล จามรี (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย พบว่า การสร้างความรู้ ความเข้าใจระบบการดูแลนักเรียน ได้มีการประชุมชี้แจงการดำเนินงาน ระดับมาก และการประชุมปฏิบัติการการจัดทำแนวทาง และการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมีการระดมความคิดเห็นในการหาแนวทางการดำเนินงาน และสามารถกำหนดวิธีการดำเนินงาน สามารถนำไปใช้ประกอบกับคู่มือการดำเนินงาน โครงการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ได้ถูกต้อง และ โรงเรียนมีการบริหารจัดการ และการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนมีการปฏิบัติปานกลาง

นันทพงศ์ พุฒษชาติรัตน์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อและด้านการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. ปัญหาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ นักเรียนให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง มีความผิดพลาดในการคัดกรองนักเรียน นักเรียนมีปัญหาแล้วไม่มาปรึกษาครู และพฤติกรรมของนักเรียนไม่เปลี่ยนแปลง ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาคือ สอบถามนักเรียน เพื่อนและผู้ปกครองนักเรียนเพิ่มเติมตรวจสอบข้อมูลนักเรียนให้ละเอียด ถี่ถ้วนจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน สร้างความเชื่อมั่นให้นักเรียนว่าครูสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ และมีการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือนักเรียนเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอ

บุญหนา ศรีลาคนธา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนแคนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์. ผลการวิจัยพบว่า ครูที่ปรึกษาซึ่งเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเทคนิคกระบวนการดำเนินงานหลายประการ บุคลากรในโรงเรียนบางส่วนยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีการกระตุ้นและการสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงจัดอบรมสัมมนาเชิงวิทยากรมาให้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อนการพัฒนาบุคลากร ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาก่อนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับ น้อย

หลังจากพัฒนาบุคลากร พบว่ามีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน ผลการดำเนินงานมีอุปสรรค คือ กิจกรรมโฮมรูมที่ได้ผลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ปัญหาอุปสรรคเกิดจากนักเรียนบางส่วนยังไม่เข้าใจและขาดความรับผิดชอบและไม่ให้ความร่วมมือและขาดการเยี่ยมบ้านนักเรียน ดังนั้นในวงรอบที่ 2 จะเริ่มต้นกระบวนการตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเฉพาะในส่วนที่ยังเป็นปัญหา คือ การเยี่ยมบ้านนักเรียนและเทคนิคการสื่อสารกับผู้ปกครองของครูที่ปรึกษา โดยการนัดหมายนักเรียนในหมู่บ้านเดียวกันของครูที่ปรึกษาหลายคนให้ได้ออกเยี่ยมบ้านพร้อมกัน เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายและมีความปลอดภัยมากขึ้น และมีการออกแบบวางแผนร่วมกันในเรื่องที่จะพูดคุยกับผู้ปกครอง ศึกษาแนวปฏิบัติให้เข้าใจและจัดครูที่มีประสบการณ์เป็นที่เลี้ยง

ผลการดำเนินงานหลังจากที่วางแผนร่วมกันและออกเยี่ยมบ้านเป็นหมู่คณะทำให้ได้รับคำชมเชยจากผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนในหมู่บ้านเข้าใจโรงเรียนและพอใจกับครูที่สนใจนักเรียนและได้ผลมากกว่าที่ตั้งเอาไว้ ทุกคนมีความพึงพอใจกับผลการดำเนินงานครั้งนี้ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนแคนดงพิทยาคม โดยการจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ทำให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลง คือ ครู อาจารย์ เข้าใจและมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อมีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน ทุกคนมีความพอใจในกิจกรรมดังกล่าว จึงควรมีการติดตามการปฏิบัติงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ศิริรัตน์ นิมมา (2548 : 109 - 110) ได้ศึกษาการประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนโพศาลีพิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. พบว่าการบริหารจัดการและการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ครูที่ปรึกษามีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศ พบว่า มีงานวิจัยหลายเรื่องที่สอดคล้องสัมพันธ์กับการศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของนักเรียน เขาชนและบุคคลทั่วไป ดังนี้

คลิก (Click. 1971 : 312 - A) ได้ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ใหญ่ จำนวน 475 คน และผู้ให้คำปรึกษา จำนวน 148 คน ที่กำลังปฏิบัติงานในโรงเรียนประถมศึกษา รัฐเท็กซัส ระหว่างปี 1969 - 1970 พบว่า ทั้งอาจารย์ใหญ่และผู้ให้คำปรึกษาที่ทัศนคติตรงกัน ผลการศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การให้คำปรึกษาแก่ครู ผู้ปกครอง มีความสำคัญมาก การให้ข้อเสนอแนะทางอาชีพ การวางแผน การจัดหลักสูตร การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาการทางด้านร่างกาย ซึ่งเหล่านี้ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษา หน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษา คือ การวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล การวางตัวบุคคล และการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาร้ายแรง บริการแนะแนวควรได้รับการปรับปรุง และขยายผลในโรงเรียนประถมศึกษาให้มากขึ้น

ดิกสไตน์ (Dickstein. 1971 : 2098 A - 2099 A) ได้ศึกษาเรื่องบุคลิกลักษณะของผู้ให้คำปรึกษาที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชอบปรากฏว่านักเรียนชายนิยมผู้ให้คำปรึกษาเพศชายมากกว่า และนักเรียนหญิง ชอบผู้ให้คำปรึกษาเพศหญิงมากกว่า และเปอร์เซ็นต์นักเรียนหญิงที่ต้องการไปรับคำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษาชายมีมากกว่านักเรียนชายที่ต้องการ ไปรับคำปรึกษาจากผู้ให้คำปรึกษาเพศหญิงจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาว่าจะต้อง เป็นผู้ที่รับผิดชอบดูแลเอาใจใส่นักเรียนในด้านต่าง ๆ รวมทั้งมีบุคลิกดี ใจกว้าง มีความซื่อสัตย์ในการดูแลเอาใจใส่นักเรียน

ฮิกกินส์ (Higgins. 1991 : 7057 - A) ได้ศึกษาทัศนคติของครูใหญ่ ที่มีต่อโครงการ
 แนวแนว ของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐโอไฮโอ ผู้วิจัยใช้
 แบบสอบถาม ทำการสำรวจการรับรู้ของครูใหญ่ที่มีต่อโครงการแนวแนวของตน ผลการศึกษา
 พบว่า ครูส่วนใหญ่รับรู้ว่า ครูแนวแนวของโรงเรียนกำลังให้บริการแนวแนวแก่นักเรียน ครู
 ส่วนมากรู้สึกว่ามีผู้ให้คำปรึกษาควรมีเวลา 31- 56 เปอร์เซ็นต์ ของเวลาทำงานให้คำปรึกษาแก่
 นักเรียนเป็นรายบุคคล ครูใหญ่ให้ความเห็นว่าอัตราส่วนระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน ควรเป็น
 ผู้ให้คำปรึกษา 1 คน ต่อนักเรียน 320 คน ครูใหญ่ส่วนมากเห็นว่า การปรับปรุงโครงการแนวแนว
 ให้ดีขึ้น คือการเพิ่มจำนวนผู้ให้คำปรึกษา

โมคาเรบ (Moukarab. 1991 : 3157 - A) ได้ศึกษาความต้องการแนวแนวของนักเรียน
 อายุ 14 - 18 ปี ในประเทศอียิปต์ ซึ่งทำการศึกษาเฉพาะในเขตลิเบีย ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนใน
 ประเทศอียิปต์เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัด โปรแกรมการแนวแนวภายใต้จุดประสงค์ 6 ประการ
 คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน การดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนรู้และการศึกษา
 ของผู้ให้ช่วยเหลือ การให้ข้อเสนอแนะ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบ้านกับโรงเรียน การติดต่อ
 ประสานงานกับผู้ให้ความรู้ของโรงเรียนและหน่วยงานอื่นๆ การให้ความช่วยเหลือหรือแก้ปัญหา
 ของนักเรียน

ลีมานอสกี (Lehmanowsky. 1991 : 1642 - A) ได้ศึกษาความต้องการการบริการแนวแนว
 และการให้คำปรึกษาของนักเรียนจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยสร้างความเข้าใจ
 ระหว่างนักเรียนครู ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนลินคอน (Lincon) เกี่ยวกับความต้องการการบริการแนว
 แนวและการให้คำปรึกษาจาก โรงเรียนของนักเรียน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน ครู
 ผู้ปกครองผลการศึกษาพบว่า นักเรียนต้องการบริการงานแนวแนวและการให้คำปรึกษาจาก
 โรงเรียนเรียนลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. โครงการพัฒนาวิชาชีพ
2. วิธีตัดสินใจเลือกวิทยาลัยเพื่อศึกษาต่อ
3. การเตรียมตัวเข้าไปทำงาน
4. การสมัครงาน
5. การฝึกงาน
6. แนวทางการศึกษาคณะระดับสูง
7. แนวทางแห่งความสำเร็จ
8. วิธีทำให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับ
9. วิธีการเข้าใจและการยอมรับตนเอง

ฮอลล์ (Hall. 1999 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของครูกับระเบียบวินัย ความประพฤติกและศักยภาพของนักเรียน เพื่อศึกษาผลกระทบจากการขาดงานของครูที่มีต่อศักยภาพของนักเรียน โดยการสำรวจนักเรียน ครู และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่า การขาดงานของครูสัมพันธ์กับการขาดเรียนของนักเรียน ซึ่งมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนจากปกติในระดับ 0.001 และยังเป็น การเพิ่มปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

เอนไซโซ (Enciso. 2000 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการตระหนักถึงระเบียบวินัย (พฤติกรรม) ของนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และนักเรียน จากผลการศึกษาพบว่าครูและนักเรียนมีความเห็นว่า ระเบียบวินัยมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เหมาะสม ส่วนผู้บริหารให้ความเห็นว่าครู คือ ตัวจักรสำคัญในการดำเนินนโยบายด้านวินัยนักเรียนให้สำเร็จและขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูในการจัดการเรียนการสอน ส่วนนักเรียนนั้นเชื่อว่าผู้ปกครองมีส่วนสำคัญที่สุดในการดูแลบุตรหลานด้านระเบียบวินัย

มาร์ติน (Martin. 2001 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างตัวอย่างพฤติกรรมกลุ่มส่งเสริมการยับยั้งหรือสกัดกั้นพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 9 - 13 ปี ในโรงเรียน พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองที่ไม่ได้ใช้โครงสร้างเฉพาะในช่วงเกรด 6 ซึ่งเป็นช่วงปีของการดำเนินการใช้โครงสร้างนี้ กลุ่มประชากรคือนักเรียนชายหญิงเกรด 7 - 8 พบว่าค่ามัธยฐานไม่ต่างกันแสดงว่าโครงสร้างมีความสัมพันธ์น้อยมากต่อการเปลี่ยนแปลงการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน อย่างไรก็ตามพบว่า มีความถี่ของข้อมูลนักเรียนที่ไม่ได้ร่วมทดสอบมาแล้วในเกรด 6 ซึ่งแนวโน้มนี้พิสูจน์ได้ทั้งในเด็กชายและหญิง

โนเบิล (Noble. 2001 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการประเมินความเข้าใจของครู และนักเรียนที่สัมพันธ์กับปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระบบข้อบังคับพฤติกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาและความสัมพันธ์กับทฤษฎีการจัดการ TQM (Total Quality Management) พบว่าทั้งครูและนักเรียนใจการทำงานเป็นหมู่คณะ การเอาใจใส่ ความสอดคล้องและการสื่อสาร ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญระบบข้อบังคับ ระเบียบ วินัยที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษา

แซนเดอร์ส (Sanders. 2001 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการควบคุมการรายงานพฤติกรรมตนเองและการให้ความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมกรณีวินัยของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนั้นจัดอยู่ในภาวะเสี่ยง จำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือ และอาจถูกพักการเรียน เมื่อศึกษาหลายๆ ครั้ง พบว่า นักเรียนที่เคยถูกทำทัณฑ์บนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในเชิงลบ ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องจัดโปรแกรมให้คำปรึกษาและคัดกรองนักเรียนว่าใครที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา โดยครูที่ปรึกษาคือต้องมีข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายเพื่อ

หาทางป้องกันที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าเพศชายควรได้รับความช่วยเหลือด้านพฤติกรรมมากว่าเพศหญิง โดยมีความประพฤติกที่ไม่เหมาะสมเพิ่มขึ้น ซึ่งสัมพันธ์กับโอกาสที่จะถูกทำร้ายเพิ่มขึ้นและนักเรียนที่มีอายุมากจะสัมพันธ์กับสภาพการควบคุมภายนอก

จากการศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญมาก สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นพื้นฐานเบื้องต้นและยังเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาพัฒนาสังคม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศชาติในที่สุด ดังนั้นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงทำให้เกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียน ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา การส่งเสริมและการป้องกัน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวัง ผู้ปกครองมีความเข้าใจในตัวเด็ก ช่วยให้ครูผู้สภาพปัญหาและความต้องการ สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ช่วยลดปัญหาประหยัดเวลา แรงงานในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทำให้ไม่สิ้นเปลืองทั้งทรัพย์สินและเวลา สถานศึกษามีระบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จากโรงเรียนจำนวน 238 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 476 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 238 คน และครูแนะแนว จำนวน 238 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 – 149) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 294 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน และครูแนะแนว จำนวน 147 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 294 คน แล้วสุ่มกลุ่มย่อยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวแบ่งตามระดับช่วงชั้นและขนาดของโรงเรียน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทตามสัดส่วนให้กระจายไปตามอำเภอและ โรงเรียนต่าง ๆ (Proportional Stratified Random Sampling) แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) รายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลดังตาราง 11 และตาราง 12

ตาราง 11 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับช่วงชั้น

ระดับช่วงชั้น	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ช่วงชั้นที่ 1-2	154	95	154	95	308	190
ช่วงชั้นที่ 1-3	65	40	65	40	130	80
ช่วงชั้นที่ 3-4	19	12	19	12	38	24
รวม	238	147	238	147	476	294

ตาราง 12 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ขนาดเล็ก	65	40	65	40	130	80
ขนาดกลาง	157	97	157	97	314	194
ขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ	16	10	16	10	32	20
รวม	238	147	238	147	476	294

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยลักษณะของเครื่องมือและวิธีสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งของผู้ตอบ แบบสอบถามและตามขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ โดย กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 สำหรับคำตอบที่มีระดับปัญหา มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นคำถามปลายเปิด

2. วิธีการสร้างเครื่องมือมีลำดับการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร บทความและรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับ ทฤษฎี แนวคิดและหลักการ ตลอดจนปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม

2.3 นำเสนอร่างแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบ เพื่อให้ได้คำถามที่ครอบคลุม ครบปัญหาเป็นการหาความเที่ยงตรง ของแบบสอบถาม แบบเชิงประจักษ์ (Face Validity) ผู้เชี่ยวชาญประกอบไปด้วย

2.3.1 นายพนาว์ นาคหงส์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลโนนคินแดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

2.3.2 นายสุเทพ ราชประโคน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านซับคะนิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

2.3.3 นายจันดา ทองทา ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบ แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ มาตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไข และเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ อีกครั้งแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2.5.1 การหาค่าอำนาจจำแนก โดยวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ หาค่าคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนแต่ละข้อ ทั้งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ ทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกสูง

2.5.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.96

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์แล้วไปจัดทำสำเนา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัว จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ถึงผู้อำนวยการทุกโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือในการแจกจ่ายแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง แล้วรับคืนด้วยตนเองภายใน 45 วัน ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปแจกกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บข้อมูลตามเป้าหมายและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.23

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม

3. กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วบันทึกข้อมูลที่ได้ออกมา

ในกระดาษทำางานจนครบ

4. นำข้อมูลประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

2. ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ตอนที่ 2 ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

3. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว โดยใช้ค่าคะแนนที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) เพื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยกำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้นและขนาดของโรงเรียน ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เพื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe' Test) กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิดในตอนที่ 3 ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำถามเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

6. เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) โดยนำผลที่ได้มาเทียบกับ เกณฑ์ประเมิน (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหามาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีปัญหาปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ สถิติที่ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนก มีสูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 260)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{N}}}$$

เมื่อ t แทน	ค่าสถิติทดสอบ
\bar{X}_H แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนสูง
\bar{X}_L แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
S_H^2 แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S_L^2 แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
N แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำที่นำมาวิเคราะห์

1.2 สถิติที่ใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่น แบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) มีสูตร ดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
K	แทน	จำนวนของเครื่องมือวัด
S_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) มีสูตรดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{จำนวนทั้งหมด}}$$

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลหรือคะแนน
N	แทน	จำนวนข้อมูล

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ตามสถานภาพตำแหน่ง ใช้ t - test มีสูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2535 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
\bar{X}_1	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
\bar{X}_2	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3.2 ใช้การทดสอบเอฟ (F - test) สำหรับการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ตามระดับช่วงชั้นและขนาดของโรงเรียน มีสูตรดังนี้ (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2535 : 81)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 จากการทดสอบตามข้อ 3.2 ถ้าพบว่า มีความแตกต่างกันในรายชั้นตอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') มีสูตรดังนี้ (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2535 : 85)

$$C V_d = \sqrt{(K-1)(F^*)(M S_{within})(2/n)}$$

เมื่อ K แทน จำนวนกลุ่มในกลุ่มตัวอย่าง
 F^* แทน F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
 $M S_{within}$ แทน ค่า Mean square within group ที่คำนวณไว้แล้ว
 ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
 n แทน จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะเสนอ
ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้มีดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution

F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยแบ่งสารออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูแนะแนว จำนวนตามสถานภาพตำแหน่ง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน
ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน

ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างซึ่งจะ
ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 จำนวนและค่าร้อยละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	280	100
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา	140	50.00
1.2 ครูแนะแนว	140	50.00
2. ระดับช่วงชั้น		
2.1 ช่วงชั้นที่ 1-2	192	68.57
2.2 ช่วงชั้นที่ 1-3	76	27.14
2.3 ช่วงชั้นที่ 3-4	12	4.29
3. ขนาดของโรงเรียน		
3.1 ขนาดเล็ก	74	26.43
3.2 ขนาดกลาง	194	69.28
3.3 ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ	12	4.29

จากตาราง 13 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 280 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง เป็นครูแนะแนว จำนวน 140 คน (ร้อยละ 50.00) และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 140 คน (ร้อยละ 50.00) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว เมื่อจำแนกตามระดับช่วงชั้น มากที่สุด คือ ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 192 คน (ร้อยละ 68.57) รองลงมา คือ ช่วงชั้นที่ 1-3 จำนวน 76 คน (ร้อยละ 27.14) และช่วงชั้นที่ 3-4 มีจำนวน 12 คน (ร้อยละ 4.29) ตามลำดับ ในส่วนของขนาดโรงเรียน เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนมากที่สุด คือ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 194 คน (ร้อยละ 69.28) รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 74 คน (ร้อยละ 26.43) และโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ มีจำนวน 12 คน (ร้อยละ 4.29)

ตอนที่ 2 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งปรากฏผลดังตาราง 14 ถึงตาราง 19

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานใน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว
ในแต่ละด้านโดยภาพรวม

ข้อความ	ผู้บริหาร สถานศึกษา		ครูแนะแนว		โดยภาพรวม		ความหมาย	อันดับที่
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล.....	3.22	1.007	3.24	1.062	3.23	1.035	ปานกลาง	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.03	0.923	3.18	.931	3.11	0.927	ปานกลาง	4
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.00	1.077	3.21	.973	3.11	1.025	ปานกลาง	3
4. ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา.....	3.10	1.010	3.14	1.005	3.12	1.008	ปานกลาง	2
5. ด้านการส่งต่อ.....	2.84	0.998	3.06	0.950	2.95	0.974	ปานกลาง	5
โดยรวม	3.04	1.003	3.17	0.984	3.10	0.994	ปานกลาง	-

จากตาราง 14 พบว่า การศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$)
และในส่วน of ครูแนะแนว มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$)
โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 1, 4, 3 และ
ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล								
1. ความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	3.36	.898	ปานกลาง	3	3.22	1.176	ปานกลาง	4
2. การให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน.....	3.56	.671	มาก	1	3.55	.780	มาก	3
3. การให้ความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไข พัฒนาและช่วยเหลือของนักเรียน.....	3.13	1.216	ปานกลาง	6	3.14	1.197	ปานกลาง	6
4. การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.10	1.225	ปานกลาง	8	3.15	1.211	ปานกลาง	5
5. การใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย.....	2.92	1.032	ปานกลาง	10	2.94	1.037	ปานกลาง	9
6. การเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง	3.21	1.232	ปานกลาง	4	3.59	1.017	มาก	1
7. การจัดเก็บข้อมูลในระบบสารสนเทศของนักเรียน	3.14	1.120	ปานกลาง	5	3.15	1.137	ปานกลาง	5

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล								
8. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ).....	3.06	.983	ปานกลาง	9	3.08	1.138	ปานกลาง	7
9. การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง.....	3.55	.692	มาก	2	2.99	1.056	ปานกลาง	8
10. การบันทึกและรายงานผลการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.12	1.000	ปานกลาง	7	3.56	.867	มาก	2
โดยรวม	3.22	1.007	ปานกลาง	-	3.24	1.062	ปานกลาง	-

จากตาราง 15 พบว่า ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 2, 9, 1 มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และในส่วนของครูแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 6, 10, 2 มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการคัดกรองนักเรียน								
11. ความรู้ ความเข้าใจใน การใช้แบบประเมินการ คัดกรอง.....	2.94	.946	ปานกลาง	6	2.92	.953	ปานกลาง	9
12. การใช้เกณฑ์การคัด กรองนักเรียน.....	3.59	.689	มาก	1	3.38	.826	ปานกลาง	2
13. การรักษาความลับใน การคัดกรองนักเรียน กลุ่มเสี่ยง.....	3.01	1.249	ปานกลาง	5	3.52	.861	ปานกลาง	3
14. การยอมรับผลการ คัดกรองของผู้ปกครอง	3.05	.984	ปานกลาง	4	3.07	.979	ปานกลาง	6
15. การขาดทักษะ ความรู้ที่ ดีในการคัดกรองและ จำแนกกลุ่มนักเรียน.....	2.61	.862	ปานกลาง	8	2.94	1.026	ปานกลาง	8
16. ความตระหนักและให้ ความสำคัญของการ คัดกรองนักเรียน.....	3.01	1.011	ปานกลาง	5	3.14	1.012	ปานกลาง	5
17. การให้ความสำคัญใน การออกแบบประเมิน ของนักเรียน.....	3.09	1.031	ปานกลาง	3	3.24	.936	ปานกลาง	4

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการคัดกรองนักเรียน								
18. การยึดแบบประเมิน พฤติกรรมเด็กเป็นเกณฑ์ คัดกรองเพียงอย่างเดียว	2.49	.662	น้อย	9	3.01	.963	ปานกลาง	7
19. ระบบการคัดกรอง นักเรียน ไม่อยู่ในรูปแบบ ของคณะกรรมการ.....	2.93	1.057	ปานกลาง	7	2.94	1.033	ปานกลาง	8
20. การบันทึกและรายงาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียน.....	3.54	.743	มาก	2	3.67	.724	มาก	1
โดยรวม	3.03	0.923	ปานกลาง	-	3.18	.931	ปานกลาง	-

จากตาราง 16 พบว่า ในด้านการคัดกรองนักเรียน ตามปัญหาการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 12, 20, 17 มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อ 18 มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และในส่วนของครูแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.18$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 20, 12, 13 มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานใน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว
ในด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการส่งเสริมนักเรียน								
21. การขาดทักษะ ความรู้ใน การให้คำปรึกษา แก้ไข ปัญหานักเรียน.....	2.73	1.038	ปานกลาง	7	3.54	.661	มาก	3
22. การให้ความร่วมมือของ ผู้ปกครองในการอบรม ดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน	3.03	1.086	ปานกลาง	2	3.59	.657	มาก	2
23. การพัฒนาปรับปรุงการ จัดกิจกรรมโฮมรูม.....	3.04	1.065	ปานกลาง	3	3.09	1.038	ปานกลาง	5
24. การสำรวจความต้องการ ของนักเรียน เพื่อนำมา จัดกิจกรรมการส่งเสริม นักเรียน.....	2.96	1.055	ปานกลาง	6	3.01	1.052	ปานกลาง	4
25. การสนับสนุน ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลนักเรียน ที่ประพฤติปฏิบัติดีทั้ง เป็นรายบุคคลและราย กลุ่ม.....	2.99	1.267	ปานกลาง	5	3.01	1.269	ปานกลาง	7
26. การใช้นวัตกรรมในการ จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนา นักเรียน.....	2.96	1.079	ปานกลาง	6	2.99	1.079	ปานกลาง	8

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการส่งเสริมนักเรียน								
27. การเชื่อมโยงและร่วมมือ กับหน่วยงาน/องค์กร ต่าง ๆ.....	2.99	1.039	ปานกลาง	5	3.01	.948	ปานกลาง	7
28. การจัดกิจกรรมส่งเสริม นักเรียน โดยให้นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วน ร่วม.....	3.19	1.043	ปานกลาง	1	3.66	.920	มาก	1
29. การประเมินสรุปผลและ รายงานผล.....	3.04	1.042	ปานกลาง	3	3.09	1.042	ปานกลาง	5
30. การติดตามพฤติกรรม และพัฒนาศักยภาพของ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง....	3.02	1.056	ปานกลาง	4	3.06	1.061	ปานกลาง	6
รวมเฉลี่ย	3.00	1.077	ปานกลาง	-	3.21	.973	ปานกลาง	-

จากตาราง 17 พบว่า ในด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามปัญหาการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 28 , 22 , 23 ข้อนี้มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และในส่วนของครูแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ใน

ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 28 , 22 , 21 มีปัญหา
การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานใน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว
ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา								
31. การวางแผนการให้ คำปรึกษาเบื้องต้น.....	3.11	1.032	ปานกลาง	3	3.39	.836	ปานกลาง	3
32. การจัดกิจกรรมเสริม หลักสูตรและกิจกรรม ชมเสริม.....	3.01	1.109	ปานกลาง	5	3.04	1.096	ปานกลาง	5
33. งบประมาณในการ ติดตามดูแลช่วยเหลือ.....	2.99	1.229	ปานกลาง	6	3.01	1.241	ปานกลาง	6
34. การจัดสภาพแวดล้อมใน ชุมชนที่เอื้อต่อการ พัฒนาป้องกันแก้ไข ปัญหาพฤติกรรม นักเรียนของผู้ปกครอง...	3.61	.793	มาก	1	3.54	.940	มาก	1
35. การสร้างสัมพันธ์ภาพ กับนักเรียนและ ผู้ปกครอง.....	3.08	1.004	ปานกลาง	4	3.09	.996	ปานกลาง	4

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการป้องกันและแก้ไข ปัญหา								
36. การให้การปรึกษา เบื้องต้นและบันทึกเป็น ลายลักษณ์อักษร.....	2.94	1.026	ปานกลาง	7	2.97	1.017	ปานกลาง	7
37. ระบบการบันทึกข้อมูล การช่วยเหลือนักเรียน....	2.94	.980	ปานกลาง	7	2.94	.976	ปานกลาง	9
38. ความสม่ำเสมอของการ นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ขวัญ กำลังใจ.....	3.56	.780	มาก	2	3.53	.826	มาก	2
39. ความเหมาะสม และ ความสอดคล้องกับ ปัญหาในการจัดกิจกรรม	2.91	1.099	ปานกลาง	8	2.94	1.091	ปานกลาง	9
40. การประสานความ ร่วมมือกับบุคคลหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน การป้องกันและแก้ไข ปัญหา.....	2.89	1.050	ปานกลาง	9	2.96	1.031	ปานกลาง	8
รวมเฉลี่ย	3.10	1.010	ปานกลาง	-	3.14	1.005	ปานกลาง	-

จากตาราง 18 พบว่า ในด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ตามปัญหาการดำเนินงาน
ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม
มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และในส่วนของครูแนะแนว
โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง
3 อันดับแรก ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ข้อ 34 , 38 , 31
มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการส่งต่อ

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการส่งต่อ								
41. แบบบันทึกการส่งต่อ และแบบประสานงาน ขอความร่วมมือจาก ผู้เกี่ยวข้อง.....	2.82	.984	ปานกลาง	6	2.89	1.018	ปานกลาง	7
42. การประสานงานขอ ความร่วมมือจาก ผู้เกี่ยวข้องในการ ส่งต่อนักเรียน.....	2.87	1.058	ปานกลาง	4	2.93	1.043	ปานกลาง	5
43. การรายงานผลการ ช่วยเหลือและรายงาน การส่งต่อนักเรียน ไปยัง ผู้เชี่ยวชาญภายนอก.....	2.89	1.060	ปานกลาง	2	3.29	.715	ปานกลาง	3
44. หน่วยงานที่รับการส่งต่อ ไม่มีการช่วยเหลืออย่าง เป็นระบบ.....	2.81	1.001	ปานกลาง	7	2.91	1.024	ปานกลาง	6
45. การให้ความร่วมมือของ ผู้ปกครองในการส่งต่อ นักเรียน.....	2.86	1.043	ปานกลาง	5	2.87	1.045	ปานกลาง	8

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา				ครูแนะแนว			
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับ ที่
ด้านการส่งต่อ								
46. ข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายการ ส่งต่อภายในและ ภายนอก.....	2.49	1.064	น้อย	9	2.70	1.030	ปานกลาง	10
47. งบประมาณในการส่ง คือนักเรียนภายนอก.....	2.78	1.176	ปานกลาง	8	2.82	1.165	ปานกลาง	9
48. การดำเนินการแก้ปัญหา การส่งคือนักเรียนที่มี พฤติกรรมไม่ดีขึ้น.....	2.49	.744	น้อย	9	2.95	.916	ปานกลาง	4
49. การปรับปรุง พัฒนาการ ส่งต่ออย่างเป็นระบบ และมีเครือข่าย สหวิชาชีพ.....	3.51	.791	มาก	1	3.59	.759	มาก	2
50. การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงาน การส่งคือนักเรียน.....	2.88	1.056	ปานกลาง	3	3.62	.782	มาก	1
รวมเฉลี่ย	2.84	0.998	ปานกลาง	-	3.06	0.950	ปานกลาง	-

จากตาราง 19 พบว่า ในด้านการส่งต่อ ตามปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 49 , 43 , 50 มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ข้อ 46 , 49 มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง และในส่วนของครูแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาการดำเนินงานอยู่ใน ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ข้อ 50 , 49 , 43 มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้ออื่น ๆ มีปัญหาการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ของผู้บริหารสถานศึกษา
และครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ
ด้านการส่งต่อ ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลตามตาราง 20 ถึง ตาราง 25 ดังนี้

ตาราง 20 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในแต่ละด้าน โดยภาพรวม

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.21	1.006	3.23	1.061	1.397
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.02	0.923	3.15	0.931	1.844
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.00	1.077	3.21	0.972	1.911
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.10	1.010	3.14	1.005	0.507
5. ด้านการส่งต่อ	2.84	0.996	3.05	0.949	1.989
โดยรวม	3.03	1.002	3.15	0.983	1.529

จากตาราง 20 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1. ความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	3.36	.898	3.22	1.176	1.085**
2. การให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน.....	3.56	.671	3.55	.780	.082
3. การให้ความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไขพัฒนาและช่วยเหลือของนักเรียน.....	3.13	1.216	3.14	1.197	.099
4. การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.10	1.225	3.15	1.211	.343
5. การใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย.....	2.92	1.032	2.94	1.037	.173
6. การเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง.....	3.21	1.232	3.59	1.017	2.857**
7. การจัดเก็บข้อมูลในระยะเบี่ยงเบนของนักเรียน.....	3.14	1.120	3.15	1.137	.106
8. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)....	3.06	.983	3.08	1.138	.112
9. การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง.....	3.55	.692	2.99	1.056	5.220**
10. การบันทึกและรายงานผลการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.12	1.000	3.56	.867	3.895
รวมเฉลี่ย	3.21	1.006	3.23	1.061	1.397

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 21 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1, 6, 9 ที่ว่า “ความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” “การเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง” และ “การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นไปอย่างต่อเนื่อง” มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 22 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการคัดกรองนักเรียน					
11. ความรู้ ความเข้าใจในการใช้แบบประเมินการคัดกรอง.....	2.94	.946	2.92	.953	.126
12. การใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน.....	3.59	.689	3.38	.826	2.278
13. การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง.....	3.01	1.249	3.52	.861	4.011**
14. การยอมรับผลการคัดกรองของผู้ปกครอง	3.05	.984	3.07	.979	.183
15. การขาดทักษะ ความรู้ที่ดีในการคัดกรองและจำแนกกลุ่มนักเรียน.....	2.61	.862	2.94	1.026	2.838
16. ความตระหนักและให้ความสำคัญของการคัดกรองนักเรียน.....	3.01	1.011	3.14	1.012	1.004
17. การให้ความสำคัญในการออกแบบประเมินของนักเรียน.....	3.09	1.031	3.24	.936	1.275
18. การยึดแบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเกณฑ์คัดกรองเพียงอย่างเดียว.....	2.49	.662	3.01	.963	5.205

ตาราง 22 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการคัดกรองนักเรียน					
19. ระบบการคัดกรองนักเรียนไม่อยู่ในรูปแบบ ของคณะกรรมการ.....	2.93	1.057	2.94	1.033	.057
20. การบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ ข้อมูลนักเรียน.....	3.54	.743	3.67	.724	1.466
รวมเฉลี่ย	3.02	0.923	3.15	0.931	1.844

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 22 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการคัดกรองนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 13 ที่ว่า “การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง” มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 23 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
21. การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหานักเรียน.....	2.73	1.038	3.54	.661	7.831**
22. การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการ ดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน.....	3.03	1.086	3.59	.657	5.193**
23. การพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมโฮมรูม	3.04	1.065	3.09	1.038	.398
24. การสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อ นำมาจัดกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียน.....	2.96	1.055	3.01	1.052	.397
25. การสนับสนุน ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัล นักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดีทั้งเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม.....	2.99	1.267	3.01	1.269	.141
26. การใช้นวัตกรรมในการจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนานักเรียน.....	2.96	1.079	2.99	1.079	.222
27. การเชื่อมโยงและร่วมมือกับหน่วยงาน/ องค์กรต่าง ๆ.....	2.99	1.039	3.01	.948	.180
28. การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยให้ นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม.....	3.19	1.043	3.66	.920	4.012**

ตาราง 23 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
29. การประเมินสรุปผลและรายงานผล.....	3.04	1.042	3.09	1.042	.402
30. การติดตามพฤติกรรมและพัฒนาศักยภาพ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง.....	3.02	1.056	3.06	1.061	.339
รวมเฉลี่ย	3.00	1.077	3.21	.972	1.911

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 23 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริมนักเรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 21, 22, 28 ที่ว่า “การขาดทักษะ ความรู้ ในการให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน” “การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน” และ “การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม” มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 24 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
31. การวางแผนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น.....	3.11	1.032	3.39	.836	2.417
32. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรม ชมรมเสริม.....	3.01	1.109	3.04	1.096	.217
33. งบประมาณในการติดตามดูแลช่วยเหลือ	2.99	1.229	3.01	1.241	.194
34. การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการ พัฒนา ป้องกันแก้ไข ปัญหาพฤติกรรม นักเรียนของผู้ปกครอง.....	3.61	.793	3.54	.940	.687
35. การสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนและ ผู้ปกครอง.....	3.08	1.004	3.09	.996	.120
36. การให้การปรึกษาเบื้องต้นและบันทึกเป็น ลายลักษณ์อักษร.....	2.94	1.026	2.97	1.017	.292
37. ระบบการบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือ นักเรียน.....	2.94	.980	2.94	.976	.061
38. ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ขวัญกำลังใจ.....	3.56	.780	3.53	.830	.292

ตาราง 24 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
39. ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับ ปัญหาในการจัดกิจกรรม.....	2.91	1.099	2.94	1.091	.273
40. การประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและ แก้ไขปัญหา.....	2.89	1.050	2.96	1.031	.517
รวมเฉลี่ย	3.10	1.010	3.14	1.005	0.507

จากตาราง 24 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 25 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ในด้านการส่งต่อ

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งต่อ					
41. แบบบันทึกการส่งต่อและแบบประสานงาน ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง.....	2.82	.984	2.89	1.018	.537
42. การประสานงานขอความร่วมมือจาก ผู้เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน.....	2.87	1.058	2.93	1.043	.455
43. การรายงานผลการช่วยเหลือและรายงานการ ส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก....	2.89	1.060	3.29	.715	3.768**
44. หน่วยงานที่รับการส่งต่อ ไม่มีการช่วยเหลือ อย่างเป็นระบบ.....	2.81	1.001	2.91	1.024	.767
45. การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการส่ง ต่อนักเรียน.....	2.86	1.043	2.87	1.045	.115
46. ข้อมูลเกี่ยวเครือข่ายการส่งต่อภายในและ ภายนอก.....	2.49	.844	2.70	1.030	1.904
47. งบประมาณในการส่งต่อนักเรียนภายนอก	2.78	1.176	2.82	1.165	.306
48. การดำเนินการแก้ปัญหาการส่งต่อนักเรียนที่ มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น.....	2.49	.744	2.95	.916	4.583**

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อความ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูแนะแนว		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งต่อ					
49. การปรับปรุง พัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายสหวิชาชีพ.....	3.51	.791	3.59	.759	.771
50. การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานการส่งต่อนักเรียน.....	2.88	1.056	3.62	.782	6.691**
รวมเฉลี่ย	2.84	0.996	3.05	0.949	1.989

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 25 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการส่งต่อนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 43, 48, 50 ที่ว่า “การรายงานผลการช่วยเหลือและรายงานการส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก” “การดำเนินการแก้ปัญหาการส่งต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น” และ “การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานการส่งต่อนักเรียน” มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ของผู้บริหารและครูแนะแนว จำแนก
ตามระดับช่วงชั้น ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการ
ส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ ด้านการส่งต่อ ผลการวิเคราะห์ปรากฏผล
ตามตาราง 26 ถึง ตาราง 31 ดังนี้

ตาราง 26 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้นของโรงเรียน ในแต่ละด้าน
โดยภาพรวม

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.17	1.061	3.27	0.997	3.73	0.905	1.619
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.07	0.930	3.12	0.953	3.51	0.840	0.701
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.04	1.053	3.18	1.023	3.37	0.949	0.701
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.07	1.010	3.20	1.008	3.14	0.863	1.117
5. ด้านการส่งต่อ	2.90	0.954	2.99	1.044	3.29	0.845	1.149
โดยรวม	3.05	1.001	3.15	1.005	3.40	0.880	1.057

จากตาราง 26 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้นของ
โรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 27 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น
ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
1. ความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน.....	3.29	1.057	3.16	.981	4.17	.937	4.953**
2. การให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน.....	3.55	.729	3.53	.683	3.83	.937	.951
3. การให้ความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไข พัฒนาและช่วยเหลือของนักเรียน.....	3.14	1.247	3.05	1.142	3.58	.793	1.011
4. การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล....	3.03	1.259	3.33	1.112	3.42	.996	2.065
5. การใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย	2.84	1.086	3.09	.882	3.33	.888	2.547
6. การเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและ ทั่วถึง.....	3.33	1.167	3.50	1.102	3.92	.900	1.905
7. การจัดเก็บข้อมูลในระยะเบี่ยนสะสมของ นักเรียน.....	3.05	1.164	3.28	1.015	3.83	.937	3.546*
8. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	3.03	1.066	3.11	1.027	3.58	1.165	1.616
9. การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นไป อย่างต่อเนื่อง.....	3.27	.949	3.21	.928	3.67	.651	1.238
10. การบันทึกและรายงานผลการศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.25	.886	3.46	1.101	4.00	.853	4.389**
โดยรวม	3.17	1.061	3.27	0.997	3.73	0.905	1.619

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 27 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ที่ว่า “ความรู้ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” ข้อ 6 ที่ว่า “การเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง” และข้อ 7 “การจัดเก็บข้อมูลในทะเบียนสะสมของนักเรียน” แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 28 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น ในด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการคัดกรองนักเรียน							
11. ความรู้ ความเข้าใจในการใช้แบบประเมินการคัดกรอง.....	2.88	.935	2.96	.958	3.58	.900	5.767**
12. การใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน.....	3.43	.803	3.57	.639	3.75	.866	3.159*
13. การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง.....	3.18	1.153	3.36	.962	4.08	.669	.900
14. การยอมรับผลการคัดกรองของผู้ปกครอง	3.04	.970	3.03	1.019	3.58	.793	1.075
15. การขาดทักษะ ความรู้ที่ดีในการคัดกรองและจำแนกกลุ่มนักเรียน.....	2.78	.942	2.75	1.021	2.92	.900	.874
16. ความตระหนักและให้ความสำคัญของการคัดกรองนักเรียน.....	3.01	1.021	3.14	.989	3.75	.754	1.078
17. การให้ความสำคัญในการออกแบบประเมินของนักเรียน.....	3.15	.911	3.12	1.166	3.75	.754	.195

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการคัดกรองนักเรียน							
18. การขีดแบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็น เกณฑ์คัดกรองเพียงอย่างเดียว.....	2.76	.847	2.71	.907	2.83	.937	.344
19. ระบบการคัดกรองนักเรียนไม่อยู่ใน รูปแบบของคณะกรรมการ.....	2.95	1.004	2.92	1.140	2.67	1.073	.061
20. การบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ ข้อมูลนักเรียน.....	3.54	.715	3.68	.734	4.25	.754	1.083
รวมเฉลี่ย	3.07	0.930	3.12	0.953	3.51	0.840	0.701

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 28 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติหน้าที่ใน ระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 13 ที่ว่า "การรักษาความลับในการ คัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 29 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น
ในด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งเสริมนักเรียน							
21. การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาให้นักเรียน.....	3.03	.935	3.30	.966	3.88	.937	5.767**
22. การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการ อบรมดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน.....	3.23	.938	3.42	.913	3.83	.937	3.159*
23. การพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรม โฮมรูม.....	3.02	1.123	3.16	.880	3.33	.778	.900
24. การสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียน	2.94	1.042	3.07	1.075	3.33	1.073	1.075
25. การสนับสนุน ขกย่อง ชมเชย ให้รางวัล นักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดีทั้งเป็น รายบุคคลและรายกลุ่ม.....	2.94	1.295	3.11	1.217	3.33	1.073	.874
26. การใช้นวัตกรรมในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานักเรียน.....	2.91	1.067	3.08	1.129	3.25	.866	1.078
27. การเชื่อมโยงและร่วมมือกับหน่วยงาน/ องค์กรต่าง ๆ.....	2.99	1.031	3.03	.923	2.83	.835	.195
28. การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโดยให้ นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม.....	3.39	1.053	3.47	.931	3.58	.793	.344

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งเสริมนักเรียน							
29. การประเมินสรุปผลและรายงานผล.....	3.05	1.006	3.09	1.110	3.00	1.206	.061
30. การติดตามพฤติกรรมและพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง.....	2.99	1.046	3.11	1.090	3.42	.996	1.083
รวมเฉลี่ย	3.04	1.053	3.18	1.023	3.37	0.949	0.701

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 29 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติหน้าที่ใน ระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 21 ที่ว่า “การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน” และข้อ 25 “การสนับสนุน ขยายของ ชมเชย ให้รางวัลนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดีทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 30 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น
ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา							
31. การวางแผนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	3.19	.947	3.32	.955	3.83	.718	2.914*
32. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและ กิจกรรมซ่อมเสริม.....	2.98	1.125	3.03	1.032	3.67	.985	2.224
33. งบประมาณในการติดตามดูแลช่วยเหลือ	2.90	1.245	3.26	1.193	3.00	1.128	2.442
34. การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อ การพัฒนา ป้องกันแก้ไข ปัญหา พฤติกรรมนักเรียนของผู้ปกครอง.....	3.54	.818	3.67	.985	3.75	.866	1.079
35. การสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนและ ผู้ปกครอง.....	3.03	.992	3.21	1.011	3.17	1.030	.919
36. การให้การปรึกษาเบื้องต้นและบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร.....	2.93	.995	2.97	1.070	3.25	1.138	.584
37. ระบบการบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือ นักเรียน.....	2.89	1.015	3.04	.886	3.08	.900	.768
38. ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลและให้ขวัญกำลังใจ	3.52	.821	3.58	.788	3.75	.622	.581
39. ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับ ปัญหาในการจัดกิจกรรม.....	2.83	1.091	3.08	1.117	3.50	.674	3.218*

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา							
40. การประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	2.92	1.060	2.91	1.048	3.17	.577	.339
รวมเฉลี่ย	3.07	1.010	3.20	1.008	3.41	0.863	1.117

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 30 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 37 ที่ว่า "ระบบการบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน" และข้อ 39 "ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับปัญหา ในการ จัดกิจกรรม" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 31 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้น
ในด้านการส่งต่อ

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งต่อ							
41. แบบบันทึกการส่งต่อและแบบ ประสานงานขอความร่วมมือจาก ผู้เกี่ยวข้อง.....	2.78	.984	3.00	1.058	3.08	.793	1.641
42. การประสานงานขอความร่วมมือจาก ผู้เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน.....	2.84	.990	2.96	1.183	3.42	.996	1.868
43. การรายงานผลการช่วยเหลือและรายงาน การส่งต่อนักเรียน ไปยังผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก.....	3.05	.902	3.11	1.001	3.58	.669	1.890
44. หน่วยงานที่รับการส่งต่อไม่มีการ ช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ.....	2.83	.969	2.83	1.051	3.58	1.240	3.250*
45. การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการ ส่งต่อนักเรียน.....	2.81	1.028	2.93	1.075	3.33	.985	1.683
46. ข้อมูลเกี่ยวเครือข่ายการส่งต่อภายในและ ภายนอก.....	2.57	.918	2.66	1.040	2.58	.793	.247
47. งบประมาณในการส่งต่อนักเรียน ภายนอก.....	2.74	1.142	2.87	1.247	3.33	.985	1.645
48. การดำเนินการแก้ปัญหาการส่งต่อ นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น.....	2.70	.838	2.75	.968	2.83	.577	.184

ตาราง 31 (ต่อ)

ข้อความ	ช่วงชั้น 1-2		ช่วงชั้น 1-3		ช่วงชั้น 3-4		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
49. การปรับปรุง พัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายวิชาชีพ.....	3.55	.798	3.51	.739	3.75	.622	.485
50. การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานการส่งต่อนักเรียน.....	3.21	.975	3.32	1.086	3.50	.798	.706
รวมเฉลี่ย	2.90	0.954	2.99	1.044	3.29	0.845	1.149

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติหน้าที่ในระดับช่วงชั้นต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ของผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรอง
นักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ ด้านการส่งต่อ
ผลการวิเคราะห์ปรากฏผลตามตาราง 32 ถึง ตาราง 37 ดังนี้

ตาราง 32 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวมและ
รายด้าน

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.27	0.996	3.17	1.061	3.73	0.858	1.444
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.20	0.978	3.12	0.999	3.61	0.857	1.332
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.19	1.024	3.05	1.051	3.27	0.986	0.814
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.21	1.008	3.07	1.008	3.33	0.948	1.1496
5. ด้านการส่งต่อ	2.98	1.052	2.91	0.957	3.23	0.776	0.980
โดยรวม	3.17	1.011	3.06	1.015	3.43	0.885	1.143

จากตาราง 32 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 33 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล							
1. ความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน.....	3.14	.984	3.29	1.063	4.17	.718	5.172**
2. การให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน	3.54	.686	3.55	.734	3.67	.888	.157
3. การให้ความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไข พัฒนาและช่วยเหลือของนักเรียน.....	3.03	1.134	3.12	1.236	4.00	.739	3.460*
4. การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล....	3.35	1.116	3.01	1.253	3.67	.888	3.475*
5. การใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย	3.11	.853	2.85	1.076	3.25	1.215	2.349
6. การเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและ ทั่วถึง.....	3.53	1.101	3.34	1.172	3.67	.888	1.095
7. การจัดเก็บข้อมูลในระยะเบี่ยนสะสมของ นักเรียน.....	3.28	1.014	3.06	1.168	3.58	.996	2.011
8. การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	3.12	1.033	3.02	1.065	3.67	1.073	2.258
9. การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นไป อย่างต่อเนื่อง.....	3.22	.940	3.27	.951	3.58	.515	.798
10. การบันทึกและรายงานผลการศึกษา นักเรียนเป็นรายบุคคล.....	3.45	1.100	3.25	.895	4.08	.669	4.998**
โดยรวม	3.27	0.996	3.17	1.061	3.73	0.858	1.444

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 33 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ที่ว่า “ความรู้ ความเข้าใจในการะงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” และข้อ 10 ที่ว่า “การบันทึกและรายงานผลการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ข้อ 3 ที่ว่า “การให้ความร่วมมือในการป้องกันแก้ไขพัฒนาและช่วยเหลือของนักเรียน” และข้อ 4 ที่ว่า “การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล” แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 34 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในด้านการคัดกรองนักเรียน

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการคัดกรองนักเรียน							
11. ความรู้ ความเข้าใจในการใช้แบบประเมินการคัดกรอง.....	2.95	.964	2.89	.943	3.50	.798	2.408
12. การใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน.....	3.58	.641	3.43	.806	3.75	.754	1.847
13. การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง.....	3.35	.971	3.19	1.146	4.00	.853	3.464*
14. การยอมรับผลการคัดกรองของผู้ปกครอง	3.03	1.033	3.05	.967	3.50	.798	1.272
15. การขาดทักษะ ความรู้ที่ดีในการคัดกรองและจำแนกกลุ่มนักเรียน.....	2.73	.997	2.77	.940	3.17	1.030	1.088
16. ความตระหนักและให้ความสำคัญของการคัดกรองนักเรียน.....	3.15	1.002	3.02	1.028	3.50	.674	1.542

ตาราง 34 (ต่อ)

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการคัดกรองนักเรียน							
17. การให้ความสำคัญในการออกแบบ ประเมินของนักเรียน.....	3.12	1.182	3.16	.911	3.58	.793	1.155
18. การยึดแบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็น เกณฑ์คัดกรองเพียงอย่างเดียว.....	2.70	.903	2.76	.832	2.92	1.165	.340
19. ระบบการคัดกรองนักเรียน ไม่อยู่ใน รูปแบบของคณะกรรมการ.....	2.92	1.156	2.95	1.001	2.75	1.055	.211
20. การบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ ข้อมูลนักเรียน.....	3.69	.739	3.54	.721	4.25	.622	6.176**
รวมเฉลี่ย	3.20	0.978	3.12	0.999	3.61	0.857	1.332

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 34 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน ที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 20 ที่ว่า "การบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อ 13 ที่ว่า "การรักษาความลับในการ คัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 35 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ในด้านการส่งเสริมนักเรียน

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งเสริมนักเรียน							
21. การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหาให้นักเรียน.....	3.30	.947	3.03	.930	3.92	1.084	6.548**
22. การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการ อบรมดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน.....	3.43	.908	3.23	.946	3.75	.866	2.651
23. การพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรม โฮมรูม.....	3.18	.881	3.03	1.122	3.08	.793	.545
24. การสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อนำมาจัดกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียน	3.08	1.082	2.96	1.052	2.92	.900	.390
25. การสนับสนุน ขกย่อง ชมเชย ให้รางวัล นักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดีทั้งเป็น รายบุคคลและรายกลุ่ม.....	3.11	1.223	2.93	1.280	3.50	1.243	1.482
26. การใช้นวัตกรรมในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนานักเรียน.....	3.08	1.132	2.92	1.064	3.17	.937	.822
27. การเชื่อมโยงและร่วมมือกับหน่วยงาน/ องค์กรต่าง ๆ	3.04	.928	2.99	1.028	2.83	.835	.238
28. การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยให้ นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม.....	3.49	.925	3.39	1.048	3.58	.900	.422

ตาราง 35 (ต่อ)

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
ด้านการส่งเสริมนักเรียน							
29. การประเมินสรุปผลและรายงานผล	3.11	1.117	3.06	.998	2.83	1.267	.363
30. การติดตามพฤติกรรมและพัฒนาศักยภาพ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง.....	3.12	1.097	3.01	1.046	3.17	1.030	.410
โดยรวม	3.19	1.024	3.05	1.051	3.27	0.986	0.814

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 35 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริมนักเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อ 21 ที่ว่า "การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน" แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 36 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา							
31. การวางแผนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น	3.32	.908	3.19	.938	3.75	1.215	2.299
32. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและ กิจกรรมซ่อมเสริม.....	3.03	1.033	2.99	1.127	3.42	1.084	.831
33. งบประมาณในการติดตามดูแลช่วยเหลือ	3.27	1.208	2.89	1.244	3.08	.996	2.583
34. การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อ การพัฒนา ป้องกันแก้ไข ปัญหา พฤติกรรมนักเรียนของผู้ปกครอง.....	3.68	.995	3.54	.815	3.50	.905	.732
35. การสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนและ ผู้ปกครอง.....	3.22	1.010	3.03	.986	3.17	1.115	.964
36. การให้การปรึกษาเบื้องต้นและบันทึก เป็นลายลักษณ์อักษร.....	2.97	1.085	2.94	1.001	3.08	.996	.132
37. ระบบการบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือ นักเรียน.....	3.04	.898	2.89	1.010	3.08	.900	.757
38. ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผลและให้ขวัญกำลังใจ	3.59	.792	3.52	.816	3.67	.651	.408

ตาราง 36 (ต่อ)

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา							
39. ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับ ปัญหาในการจัดกิจกรรม	3.07	1.102	2.84	1.092	3.42	.900	2.452
40. การประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและ แก้ไข้ปัญหา.....	2.92	1.057	2.91	1.052	3.17	.718	.338
โดยรวม	3.21	1.008	3.07	1.008	3.33	0.948	1.1496

จากตาราง 36 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาครูแนะแนวที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 33 ที่ว่า “งบประมาณในการติดตามดูแลช่วยเหลือ” แตกต่างกันในระดับมาก รองลงมาข้อ 39 ที่ว่า “ความเหมาะสมและความสอดคล้องกับปัญหาในการจัดกิจกรรม” ส่วนข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 37 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาครูแนะแนว จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
ในด้านการส่งต่อ

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการส่งต่อ							
41. แบบบันทึกการส่งต่อและแบบ ประสานงานขอความร่วมมือจาก ผู้เกี่ยวข้อง.....	3.00	1.073	2.79	.983	3.00	.739	1.334
42. การประสานงานขอความร่วมมือจาก ผู้เกี่ยวข้องในการส่งต่อนักเรียน.....	2.96	1.199	2.85	1.001	3.42	.669	1.848
43. การรายงานผลการช่วยเหลือและรายงาน การส่งต่อนักเรียน ไปยังผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก.....	3.09	1.009	3.07	.908	3.33	.651	.450
44. หน่วยงานที่รับการส่งต่อ ไม่มีการ ช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ.....	2.82	1.064	2.85	.989	3.25	1.055	.946
45. การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการ ส่งต่อนักเรียน.....	2.91	1.062	2.82	1.030	3.33	1.073	1.457
46. ข้อมูลเกี่ยวเครือข่ายการส่งต่อภายในและ ภายนอก.....	2.65	1.052	2.58	.920	2.50	.674	.212
47. งบประมาณในการส่งต่อนักเรียน ภายนอก.....	2.85	1.257	2.75	1.143	3.25	.965	1.122
48. การดำเนินการแก้ปัญหาการส่งต่อ นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น.....	2.74	.980	2.71	.839	2.75	.452	.043

ตาราง 37 (ต่อ)

ข้อความ	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
49. การปรับปรุง พัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายสหวิชาชีพ.....	3.50	.745	3.56	.795	3.75	.622	.560
50. การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานการส่งต่อนักเรียน.....	3.30	1.082	3.20	.969	3.75	.866	1.829
รวมเฉลี่ย	2.98	1.052	2.91	0.957	3.23	0.776	0.980

จากตาราง 37 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งต่อ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

ตาราง 38 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	จำนวน N = 280	ร้อยละ
<p>1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การให้การปรึกษาช่วยเหลือ ได้แก่ การมีเวลาให้กับนักเรียน ความเป็นกันเองและการมีทักษะ ในการให้คำปรึกษา - การเยี่ยมบ้านนักเรียน ได้แก่ การเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน การแสดงถึงการดูแลเอาใจใส่นักเรียนของครูในสายตาของผู้ปกครอง - การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ การนำข้อมูลสารสนเทศมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การมีฐานข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลและการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 	112	40.00
<p>2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ทักษะในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน การบันทึกข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ไม่รายงานผลข้อมูลอย่างต่อเนื่อง - การใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนให้ชัดเจนและไม่ใช้ความรู้สึกในการจัดกลุ่มนักเรียน - การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ครูประจำชั้นไม่ควรให้นักเรียนรู้ว่าตนเองถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด เพราะมีผลเสียต่อนักเรียนในทางลบ 	36	12.86

ตาราง 38 (ต่อ)

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	จำนวน N = 280	ร้อยละ
<p>3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม ได้แก่ การจัดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ปहुกฝิ่งจิตสำนึก ที่ตั้งงานให้แก่ักเรียนและกิจกรรมด้านวิชาการ คนตรี กีฬาและศิลปะ - การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการอบรมดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน ได้แก่ การประสานงานในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์และสามารถแก้ปัญหาักเรียนได้อย่างแท้จริง - การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน ได้แก่ การจัดหาผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เป็นวิทยากร ในการให้ความรู้และให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน 	51	18.21
<p>4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนา ป้องกันแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของผู้ปกครอง ได้แก่ การจัดบรรยากาศใน โรงเรียน ในห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน - ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลและให้ขวัญกำลังใจ ได้แก่ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ควรทำอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการ มีปฏิทินการดำเนินงาน การนำข้อมูลไปใช้ ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ - การสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ การให้ ความรัก ความอบอุ่นแก่นักเรียน การให้ขวัญกำลังใจ และช่วยผลักดันให้ นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประ โยชน์แก่ผู้เรียน และการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน 	67	23.93

ตาราง 38 (ต่อ)

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	จำนวน N = 280	ร้อยละ
<p>5. ด้านการส่งต่อ ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานการส่งต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยในการสอดคล้อง ป้องกันแก้ไข นักเรียน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงโดยลำพัง - การปรับปรุง พัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีเครือข่าย สหวิชาชีพ ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกัน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน - การดำเนินการแก้ปัญหาการส่งต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ได้แก่ การมีกระบวนการในการดำเนินงานส่งต่ออย่างชัดเจน มีการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์ 	14	5.00

จากตาราง 38 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 12.86 ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 18.21 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 23.93 และด้านการส่งต่อ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้วิจัยจะได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ระดับช่วงชั้นและขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในระดับช่วงชั้นต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จากโรงเรียนจำนวน 238 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 476 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 238 คน และครูแนะแนว จำนวน 238 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างใช้จากการสุ่มจากประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสัดส่วนของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 294 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 147 คน และครูแนะแนว จำนวน 147 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 294 คน แล้วสุ่มกลุ่มย่อยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวแบ่งตามระดับ ช่วงชั้นและขนาดของโรงเรียน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละประเภทตามสัดส่วนให้กระจาย ไปตามอำเภอและโรงเรียนต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและพัฒนาขึ้นมา โดยมี อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งแบ่ง ออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งของผู้ตอบ แบบสอบถามและตามขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Open Form) และข้อเสนอแนะ แบบสอบถามนี้เมื่อได้รับการปรับปรุงตามคำแนะนำจาก คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญจนเป็นที่น่าพอใจในความเที่ยงตรง แล้วผู้วิจัยนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถามรายชื่อ โดยทดสอบ ด้วย t -test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.5 ผลปรากฏว่าผ่านเกณฑ์ จำนวน 50 ข้อ โดยมีค่าที่ (t) อยู่ระหว่าง 2.83 ถึง 3.50 เมื่อผ่านเกณฑ์ที่ต้องการทั้งหมดจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานูริวัลย์ เขต 2 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อและหาความเชื่อมั่น (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.96 ซึ่งมีค่าสูงผ่านเกณฑ์และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 294 ฉบับ ได้รับกลับมาคืน จำนวน 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.23 และมีความสมบูรณ์ในการตอบทุกฉบับ จากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้มาไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าสถิติตามที่กำหนดไว้

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่ง ขนาด โรงเรียนและระดับช่วงชั้นของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริวัลย์ เขต 3 ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และจัดอันดับ

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริวัลย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ตามสถานภาพตำแหน่ง โดยใช้ค่าคะแนนที่ ที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) โดยกำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานูริวัลย์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวใน โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ในระดับช่วงชั้นที่แตกต่างกัน โดยใช้ค่าเอฟ (F-test) ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างในรายชั้นตอนจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของของเซฟเฟ้ (Scheffe') กำหนดค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.5 ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ พบว่า

1.1 ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว โดยภาพรวมมีปัญหาคู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งเสริมนักเรียน

1.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามตัวแปรต่าง ๆ พบว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามระดับช่วงชั้นของโรงเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว พบว่า

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- 1.1 การให้การปรึกษาช่วยเหลือ การมีเวลาให้กับนักเรียน ความเป็นกันเอง และการมีทักษะในการให้คำปรึกษา
- 1.2 ครูประจำชั้นควรออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน การแสดงถึงการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนของครูในสายตาของผู้ปกครอง
- 1.3 การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล การนำข้อมูลสารสนเทศมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การมีฐานข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคลและการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- 2.1 การบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีทักษะในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียน การบันทึกข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน ไม่รายงานผลข้อมูลอย่างต่อเนื่อง
- 2.2 การใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนให้ชัดเจนและไม่ใช้ความรู้สึกในการจัดกลุ่มนักเรียน
- 2.3 การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูประจำชั้นไม่ควรให้นักเรียนรู้ว่าตนเองถูกจัดอยู่ในกลุ่มใด เพราะมีผลเสียต่อนักเรียนในทางลบ

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- 3.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยให้นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วม การจัดกิจกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีงามให้แก่นักเรียนและกิจกรรมด้านวิชาการ คณิตฯ กีฬาและศิลปะ
- 3.2 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการอบรมดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน การประสานงานในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์และสามารถแก้ปัญหาให้นักเรียนได้อย่างแท้จริง
- 3.3 การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน การจัดหาผู้มีความรู้ความสามารถ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาเป็นวิทยากร ในการให้ความรู้และให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหานักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

- 4.1 การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนา ป้องกันแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของผู้ปกครอง การจัดบรรยากาศในโรงเรียน ในห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

4.2 ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับติดตามประเมินผลและให้ขวัญกำลังใจ การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ควรทำอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการ มีปฏิทินการดำเนินงาน การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนและผู้ปกครอง การให้ความรัก ความอบอุ่น แก่นักเรียน การให้ขวัญกำลังใจ และช่วยเหลือค้ำประกันให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่สนใจ เข้าร่วมกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อนักเรียน

5. ด้านการส่งต่อ ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

5.1 การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานการส่งต่อนักเรียน การให้ทุกฝ่าย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยในการสอดส่อง ปกป้องกันแก่ไข่นักเรียน ไม่ใช่เป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงโดยลำพัง

5.2 การปรับปรุง พัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีเครือข่ายสหวิชาชีพ การทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

5.3 การดำเนินการแก้ปัญหาการส่งต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรมีกระบวนการในการดำเนินงานส่งต่ออย่างชัดเจน มีการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานที่รับผิดชอบ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อได้อย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบประเด็นที่น่าสนใจ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันในการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ "ปานกลาง" เรียงค่าจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สาเหตุที่ปัญหาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจเนื่องจากครูประจำชั้น ไม่ได้ศึกษารายละเอียดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนก่อนลงมือปฏิบัติ และไม่ได้ปฏิบัติตามแผนดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ครูควรมีการติดตามและกำชับนักเรียนให้เห็นถึงข้อมูลที่เป็นจริง และการสร้างและพัฒนา

เครื่องมือคัดกรอง ให้มีความหลากหลายเพื่อสนองความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาไม่เหมือนกัน อันจะส่งผลให้การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ก : 10) ที่กล่าวว่า การรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึก หรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญในการตอบแบบสอบถามประเมิน ครู ไม่ได้แจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบและครูใช้ผลจากการประเมินจากแบบประเมินเพียงวิธีเดียวในการคัดกรอง ดังนั้นโรงเรียนควรสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการตอบแบบประเมิน โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการประเมิน การใช้เครื่องมือและวิธีการคัดกรองที่หลากหลาย และควรแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ อย่างไรก็ตามผลการคัดกรองนักเรียนนั้น ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ สอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ก : 15) ที่กล่าวว่า เนื่องจากนักเรียนวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้น ครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนภายหลังได้

ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักเรียนไม่มีโอกาสจัดกิจกรรมตามที่ตนเองถนัด นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษยังขาดการส่งเสริมจากทางโรงเรียน และขาดการประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างหลากหลายให้สอดคล้องต่อความต้องการ ความสนใจและความถนัดของนักเรียน โดยครอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้วย ดังที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ก : 19) ที่ได้ให้แนวทางไว้ว่า ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย หมั่นสมมติ (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาบทบาทของครอบครัวในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาดมพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนการศึกษา การเห็นความสำคัญของการเยี่ยมบ้านนักเรียน การแจ้งปัญหาที่ตรงความเป็นจริง และการแก้ปัญหาร่วมกันกับทางโรงเรียน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่กล้าที่จะปรึกษากับครู และครูเองก็ไม่มีเวลาที่จะให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง งบประมาณในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ การไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองคือพ่อและขาดการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ดังนั้นครูควรดูแลให้ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น จัดช่วงเวลาสำหรับให้คำปรึกษานักเรียนอย่างทั่วถึงนอกจากนี้โรงเรียนควรจัดงบประมาณสนับสนุนแต่ละกิจกรรมอย่างเหมาะสมและเพียงพอ และที่สำคัญควรขอความร่วมมือกับผู้ปกครอง และมีการประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คายท์ (Keith, 1992 : 93) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนั้นเป็นผลดีเป็นแรงจูงใจสำหรับเด็ก ๆ และมีผลต่อการเรียนโดยรวมของเด็ก ดังนั้นควรสนับสนุนให้ผู้ปกครองได้เอาใจใส่ในด้านการเรียนของลูกให้มากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ก : 1) ที่กล่าวว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

ด้านการส่งต่อ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อ และขาดข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่จะรับการส่งต่อ ดังนั้นโรงเรียนควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อให้เพียงพอ และควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมีการประสานความร่วมมือกับ

หน่วยงานที่จะรับการส่งต่อ ดังที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544 ก : 27) ได้ให้แนวคิดในการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึกปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบและประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกต่อไป

2. การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในรายด้านทั้ง 5 ด้านคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้าน การส่งต่อ จำแนกตามตัวแปรคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว ตามสถานภาพตำแหน่ง ระดับช่วงชั้นและขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน พบว่า

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ชัย สาทิพรวิทย์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่ง มีความคิดเห็นต่อการติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานตามประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนวบางส่วนไม่มีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะไม่ได้รับการอบรมในเรื่องนี้มาก่อนจึงทำให้ไม่เข้าใจกระบวนการทำงานและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการจัดอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักและเข้าใจสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดีขึ้น ทั้งนี้เป็นไปตามที่กรมสุขภาพจิต (2544 ก : 13) ได้แนะนำไว้ในปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องควรตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะได้พัฒนานักเรียน

นอกจากนั้นสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนก็คือ วัสดุ ครุภัณฑ์ และสถานที่เก็บเอกสารที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ไม่มีความเหมาะสม รวมทั้งโรงเรียนไม่ได้สนับสนุนยานพาหนะ หรืองบประมาณในการ ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูที่ปรึกษาซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ ผ่องพรรณ สายทอง และคณะ (2545) ที่ศึกษาการดำเนินงานปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามโครงการสุขภาพจิตสู่สถานศึกษาของ โรงเรียนนาร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพบว่าโรงเรียนนาร่องทั้ง 5 โรงเรียนไม่ได้จัดงบประมาณในการสนับสนุนครูไปเยี่ยมบ้านของ นักเรียน และนอกจากนี้คณะกรรมการยังเห็นว่าครูมีภาระหน้าที่ปกติมากอยู่แล้ว แต่ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนยังเพิ่มภาระให้กับครูด้วยการกรอกเอกสารและรายงานต่าง ๆ มากมาย ซึ่งคณะกรรมการ ได้เสนอแนะว่า โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการจัดทำเอกสาร และการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างพอเพียง ควรลดขั้นตอนของการรายงานลง ทั้งนี้เพื่อ ไม่ให้เกิดความ ซ้ำซ้อนในการทำงาน อีกทั้งครูก็จะมีแรงจูงใจในการ ไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต (2544 ก : 13) ได้กล่าวไว้ในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในข้อที่ 1 ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหาร สถานศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุน การดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ระดับช่วงชั้นที่ 1-3 และระดับช่วงชั้นที่ 3-4 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ จินดารัตน์ ศรีสุภากาญจน์ (2537 : 13) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการจัดบริการแนะแนว ในโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ (2539 : 14) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้น ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและข้อจำกัดในสภาพการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนขยาย โอกาส ทางการศึกษาในอำเภอท่าบ่อ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พงษ์ พงษ์ หนูคปิ่น (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้น ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเขียงของ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เรืองยศ อุดรศาสตร์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้น

ที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการศึกษาคำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ
ขมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในระดับ
ช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 โดยภาพรวมและ
รายด้าน ไม่แตกต่างกัน

จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ไม่มีความรู้ในเรื่องงานแนะแนว
ขาดการสนับสนุนงบประมาณ ขาดการติดตามผลและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ค่อยให้
ความสำคัญต่องานแนะแนว ขาดการประสานความร่วมมือกับชุมชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา
จึงควรพัฒนาความรู้ความสามารถตลอดจนต้องมีการกำหนดคน โยบายและมาตรการให้ผู้บริหาร
สถานศึกษาใส่ใจการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านบริหารจัดการต้องอาศัย
การมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารต้องสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อม
โดยมีสายบังคับบัญชาที่แน่นอน เป็นระบบมีการกำกับ นิเทศ และติดตามงานให้เข้มข้นและจริงจัง

2.3 ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2 ระดับช่วงชั้นที่ 1 - 3 และระดับ
ช่วงชั้นที่ 3 - 4 มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและ
รายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ
ประเสริฐ ชูสิงห์ (2537 : 71) ที่พบว่าครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความ
คิดเห็นต่อสาเหตุของงานแนะแนวในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน
สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจริญ กาทวงศ์ (2539 : 7 - 8) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานใน
ระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีทัศนะต่อปัญหาการจัดการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ชัย ศาไพรวัดย์
(2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อ
การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร
ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนู เพ็ชรพิเศษ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูแนะแนว
ที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพานพิทยาคม โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของ ขมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงาน
ในระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1

โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริรัตน์ นิ่มมา (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในระดับช่วงชั้นที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประเมิน โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนไพศาลพิทยาศาสตร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จากข้อค้นพบดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดครูแนะแนวโดยตรงครูแนะแนวส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในด้านการแนะแนว ลักษณะการดำเนินการจึงเป็นต่างคนต่างทำ ขาดความร่วมมือจากครูอื่นๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการสอนมากไม่มีเวลาให้ความช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นครูควรที่จะได้รับการอบรมพัฒนาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้ และควรนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานและเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยะฉัตร พิศรสาธร (2539 : 87 – 102) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จีรพรพรณ อุคคผล และคนอื่นๆ (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในการป้องกันสารเสพติดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เคนศักดิ์ สุริยะ (2543 : 8) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พงพุท หนูคปิ่น (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแนะแนว ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเขียงของ จังหวัดเขียงราย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เรืองยศ อุครศาสตร์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาคำแนะนำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.5 ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

บุรีรัมย์ เขต 3 ในรายด้านทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ สมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารุงรัมย์ สุขเสริม (2537 : 15) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การจัดบริการแนะแนว ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สนิท ศรีอินทร์ (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นันทพงศ์ พุฒษาศิรินทร์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เรืองยศ อุดรศาสตร์ (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูแนะแนวที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษากิจการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษาวิจัย พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริม นักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูแนะแนวควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ควรมีการพัฒนาอบรมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้และมีทักษะในการ ปฏิบัติงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร เครื่องมือคัดกรองที่หลากหลาย และแจ้งผล การคัดกรองให้ผู้ปกครองทราบ
3. ควรมีการติดตาม นิเทศ กำกับดูแล และให้การช่วยเหลือครูที่ปรึกษาเมื่อพบปัญหา ในการดำเนินงาน
4. ควรมีการประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
5. ควรสร้างความตระหนักให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการคบแบบประเมิน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ ความสำคัญและประ โยชน์ที่จะ ได้รับจากการประเมิน

6. ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของนักเรียน โดยครอบคลุมถึงกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
7. ควรจัดงบประมาณสนับสนุนในแต่ละกิจกรรมอย่างเพียงพอและเหมาะสม
8. ควรดูแลให้ความใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียนมากยิ่งขึ้น และจัดช่วงเวลาสำหรับ ให้คำปรึกษานักเรียนอย่างทั่วถึง
9. ควรจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะดำเนินการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน โดยมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่จะรับการส่งต่อ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้ครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
2. ควรศึกษาการนิเทศ ติดตามและการประเมินผลการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาการวิจัยเชิงคุณภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ ในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
4. ควรศึกษาความต้องการในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ กรรมการสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2544 ก). การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนี้เทศก์.
- (2544 ข). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2544 ค). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : หน่วยงานนี้เทศก์.
- (2545). แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) กรมสามัญศึกษา.
กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา หน่วยงานนี้เทศก์. (2544 ก). การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : หน่วยงาน
นี้เทศก์กรมสามัญศึกษา.
- (2543). คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนมัธยมศึกษาสำหรับครู. พิมพ์ครั้งที่ 4.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ร.ส.พ.
- (2544,11 สิงหาคม). "การให้คำปรึกษา," วารสารการศึกษา. 24 : 14 - 19.
- กรมสุขภาพจิต. (2544 ก). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
กรุงเทพฯ : ยูเรเน็ตอิมเมจ.
- (2544 ข). จิตวิทยาเด็กกนร. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กลุ่มการพยาบาล. (2547). แนวทางการดูแลช่วยเหลือ การคัดกรอง และส่งต่อ ผู้มีปัญหาสุขภาพจิต
และชาวเขตคิดในสถานศึกษา. บุรีรัมย์ : โรงพยาบาลโนนดินแดง.
- จารุรักษ์ สุขเสริม. (2537). การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จินดารัตน์ ศรีศุภกาญจน์. (2537). สภาพปัญหาเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน
ประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- จิรพรรณ อุดมถาก และคนอื่น ๆ. (2541). สภาพและปัญหาการดำเนินงานในการป้องกัน
 ภาวะเสถียรของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพะเยา.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏเชียงราย.
- ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพศาราม. (2527). พัฒนารุ่นและบทบาทครู. กรุงเทพฯ : มิตรนราการพิมพ์.
- เชิดชู กาหวงค์. (2539). ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรงค์ชัย สาทิพรวัลย์. (2546). การติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เด่นศักดิ์ สุวิยะ. (2543). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดเชียงราย ต่อการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการศึกษาตามพระราชบัญญัติ
 การศึกษาแห่งชาติ 2542. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย :
 บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542). "พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก," เอกสารประกอบการอบรมเชิง
 ปฏิบัติการชุด 3-5-5 Plan ชุดที่ 1 สำหรับการอบรม 3 วัน หลักสูตรการแนะแนวสำหรับ
 อาจารย์ที่ปรึกษาชั้น. กรุงเทพฯ : สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย.
- ทองสุข ทับเจริญ. (2546). รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษาและการแก้ปัญหาให้นักเรียนโรงเรียน
 ศึกษานารีชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 6 กลุ่ม ก. โดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
 กรุงเทพฯ : โรงเรียนศึกษานารี.
- ธนุ เพียรพิเศษ. (2546). การบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 โรงเรียนพานทิพย์าคม จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
 เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- นฤมล จามรี. (2546). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการแก้ไขพฤติกรรม
 ที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์
 ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงราย.

- นันทพงศ์ พุฒษชาติรัตน์. (2546). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 (การบริหารการศึกษา). นนทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญหนา ศรีลาดเลา. (2546). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
แคนดงพิทยาคม กิ่งอำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
 พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประเสริฐ ชูสิงห์. (2537). สภาพของงานแนะแนวในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทาง
การศึกษาภาคประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว)
 พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปัจฉิมา ทิศธาร. (2539). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ผกา สัตยธรรม. (2535). สุขภาพจิตเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา.
 กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- ผ่องพรรณ สายทอง และคนอื่น ๆ. (2545). การดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทาง
**แก้ไขระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามโครงการสุขภาพจิตสู่สถานศึกษาของโรงเรียน
 นำร่อง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม.**
 (การบริหารการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พงษ์ หนูคปิน. (2543). การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอเขียงของจังหวัดเขียงราย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
 (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545, (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116
 ตอนที่ 74 ก.

- เพ็ญรัตน์ เพชรภาพ. (2524). การสร้างแบบสำรวจปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
โรงเรียนรัฐบาลประจำจังหวัดในภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(ศิลปศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญวิภา พรหมสุวรรณ. (2547). การประเมินโครงการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.
วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โยธิน คันสนนอุท. (2533). จิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2535). หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บริษัทศึกษาพร.
- เรืองยศ อุดรศาสตร์. (2546). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู
ที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การบริหาร
การศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ถัศคา สุขกาย. (2543). การบริหารงานป้องกันยาเสพติดของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- ศิริรัตน์ นิ่มมา. (2548). การประเมินโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน
ไพศาลวิทยาสานักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). ลพบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ขมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา. (2548). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ลำปาง เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ลำปาง : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏลำปาง.
- สงัด อุทรานันท์. (2529). "งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา," ในครูเชียงราย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
เชียงราย : โรงพิมพ์อักษรศิลป์.
- สมิท ศรีอินทร์. (2540). การบริหารงานแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สถานปฎิรูป. (2545, กันยายน). **เด็กไทยชายพันธุ์ใหม่ไร้ภูมิคุ้มกันทางอารมณ์.**

กรุงเทพฯ : กองบรรณาธิการสถาบันพัฒนาวิชาการ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **แนวทางการประกันคุณภาพภายใน**

สถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการประเมิน
คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติสำนักงานฯ.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. (2549). **แผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.**

บุรีรัมย์ : สำนักงานนโยบายและแผนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนกรศึกษาแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ :

สำนักงานนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม.

สำนักวิชาการ. (2547). **ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุชา จันทน์เอม. (2533). **จิตวิทยาเด็กเกร.** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ. (2539). **"การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา."**

วารสารแนะแนว. 22 : 14

อำนาจ หมั่นสมบัติ. (2544). **บทบาทของครอบครัวในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตาม**

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

(การบริหารการศึกษา). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเชียงราย.

Click, C. W. (1971, August). "The Elementary Counselor's Role any Functions by Elementary

School Counselors and Principal," **Dissertation Abstracts International.** 31 (4) :

3261 - A.

Dickstein, R. (1971). "Preferred Counselor Characteristics as Expressed by Secondary School

Students." **Dissertation Abstract International.** 33 (11) : 2098 A - 2099 A.

Enciso, R. P. (2000). "Perceptions of Student Discipline : Viewpoints of Students, Teachers,

and Administrators," **Dissertation Abstract International.** 56 : 39 - 40

Hall, D. P. (1999). "Teacher Absenteeism : Its Relationship to Student Attendance, Student

Discipline, and Student Productivity," **Dissertation Abstract International.**

91 : 59 - 12A.

Higgins, K. R. (1991, November). "Secondary School Guidance as Perceived by Selected

Principals in Ohio," **Dissertation Abstracts International.** 36 (90) : 7057 - A.

- Keith, P. B. (1992). "Effects of Parental Involvement on Mexican-American Equations Analysis," **Dissertation Abstract International**. 93.
- Lehmanowsky, M. B. (1991, November). "Guidance and Counseling Service : Perceived Student Needs," **Dissertation Abstracts International**. 52 (5) : 1642 - A.
- Martin, K. L. (2001). "The Relationship between the Behavior Support Team Discipline Model and Changes in Middle School Student Office Referrals," **Dissertation Abstract International**. 84 : 62 - 65A.
- Moukarab, A. A. (1991, April). "Guidance Need of 14 - 18 Years Old Students in Egypt with Particular Reference to Mini Country," **Dissertation Abstracts International**. 50 (10) : 21 - 29.
- Noble, A. L. (2001). "An Assessment of Teacher and Student Perceptions Regarding Necessary Elements for Secondary School Discipline System and how those Elements Align with Total Quality Management Theory," **Dissertation Abstracts International**. 84 : 62 - 65A.
- Sanders, K. (2001). "An Investigation of the Relationships among Lotus of Control, Self - Reported Behavior and Discipline Referrals among Ninth Grade Students," **Dissertation Abstracts International**. 105 : 62 - 66A.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ ๐๔๔๕.๒๐/ว ๑๓๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน คุณพนาว์ นาคพงศ์

ด้วยนายสุรินทร์ โพธิ์เหมือน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๓ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คย ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๗๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน คุณสุเทพ ราชประโคน

ด้วยนายสุรินทร์ โพธิ์เหมือน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๓ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่ง ว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศษ ๐๕๔๕.๒๐/ว ๑๗๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน คุณจันทา ทองทา

ด้วยนายสุรินทร์ โพธิ์เหมือน นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาวิทยาลัย เขต ๑ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาเห็นแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ ดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คย ๓๘๐๖

โทรสาร ๐๔๔๖๑ ๒๔๕๘

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

เลขที่

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน**สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรริรัมย์ เขต 3****THE PROBLEMS ON SYSTEM OF STUDENT ASSISTING IN****THE SCHOOLS UNDER BURIRAM EDUCATIONAL****SERVICE AREA OFFICE 3**

โดย**นายสุรินทร์ โพธิ์เหมือน****นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา)****มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้หาข้อมูลสำหรับการวิจัยเท่านั้น ผลจากการตอบแบบสอบถามนี้จะ ไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติหน้าที่และสถานภาพทางราชการของท่านแต่ประการใด

2. แบบสอบถามมี 2 ตอน คือ

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามและขนาดของโรงเรียน

2.2 ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3

3. ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คือ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูแนะแนวหรือครูที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานแนะแนวในสถานศึกษา

4. โปรดตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ให้ครบทุกข้อความความเป็นจริงกรณเอาเว้นข้อใดข้อหนึ่ง และกรุณาให้ข้อเสนอแนะต่อปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อมูลทั้งหมดจะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะนำผลมาใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น

5. การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดี ต่อเมื่อผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพตำแหน่ง

ผู้อำนวยการสถานศึกษา/รองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ครูแนะแนว

2. ระดับช่วงชั้น

ระดับช่วงชั้นที่ 1 - 2

ระดับช่วงชั้นที่ 1 - 3

ระดับช่วงชั้นที่ 3 - 4

3. ขนาดของโรงเรียน

ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ (601 – 1,501 คนขึ้นไป)

ขนาดกลาง (121 – 600 คน)

ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 120 คน)

ตอนที่ 2

แบบสอบถาม เรื่อง ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสำรวจปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีจำนวน 50 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตารางระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5	หมายถึง	มีระดับปัญหามากที่สุด
4	หมายถึง	มีระดับปัญหามาก
3	หมายถึง	มีระดับปัญหาปานกลาง
2	หมายถึง	มีระดับปัญหาน้อย
1	หมายถึง	มีระดับปัญหาน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบ

ข้อที่	ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
0	นักเรียนให้ข้อมูลได้ไม่ตรงความเป็นจริง		✓			

คำอธิบาย

จากตัวอย่างข้อ 0 แสดงว่า ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือเกี่ยวกับนักเรียนให้ข้อมูลได้ไม่ตรงความเป็นจริง อยู่ในระดับ “มาก”

ข้อ ที่	ปัญหาการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1	ความรู้ ความเข้าใจในภาระงานการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน					
2	การให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียน					
3	การให้ความร่วมมือในการป้องกัน แก้ไข พัฒนาและ ช่วยเหลือของนักเรียน					
4	การศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล					
5	การใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลาย					
6	การเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง					
7	การจัดเก็บข้อมูลในระเบียนสะสมของนักเรียน					
8	การใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)					
9	การดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็น ไปอย่างต่อเนื่อง					
10	การบันทึกและรายงานผลการศึกษานักเรียนเป็น รายบุคคล					
	ด้านการคัดกรองนักเรียน					
11	ความรู้ ความเข้าใจในการใช้แบบประเมินการคัดกรอง					
12	การใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน					
13	การรักษาความลับในการคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยง					
14	การยอมรับผลการคัดกรองของผู้ปกครอง					
15	การขาดทักษะ ความรู้ที่ตี ในการคัดกรองและจำแนก กลุ่มนักเรียน					
16	ความตระหนักและให้ความสำคัญของการคัดกรอง นักเรียน					
17	การให้ความสำคัญในการออกแบบประเมิน ของนักเรียน					

ข้อ ที่	ปัญหาการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
18	การยึดแบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเกณฑ์คัดกรอง เพียงอย่างเดียว					
19	ระบบการคัดกรองนักเรียน ไม่อยู่ในรูปแบบของ คณะกรรมการ					
20	การบันทึกและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
21	การขาดทักษะ ความรู้ในการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา นักเรียน					
22	การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการอบรมดูแลเอา ใจใส่บุตรหลาน					
23	การพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมโฮมรูม					
24	การสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อนำมาจัด กิจกรรมการส่งเสริมนักเรียน					
25	การสนับสนุน ยกย่อง ชมเชย ให้รางวัลนักเรียนที่ ประพฤติปฏิบัติดีทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม					
26	การใช้นวัตกรรมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน					
27	การเชื่อมโยงและร่วมมือกับหน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ					
28	การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยให้นักเรียนและ ผู้ปกครองมีส่วนร่วม					
29	การประเมินสรุปผลและรายงานผล					
30	การติดตามพฤติกรรมและพัฒนาสุขภาพของนักเรียน อย่างต่อเนื่อง					
	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา					
31	การวางแผนการให้คำปรึกษาเบื้องต้น					
32	การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมซ่อมเสริม					
33	งบประมาณในการติดตามดูแลช่วยเหลือ					

ข้อ ที่	ปัญหาการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
34	การจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนา ป้องกัน แก้ไข ปัญหาพฤติกรรมนักเรียนของผู้ปกครอง					
35	การสร้างสัมพันธภาพกับนักเรียนและผู้ปกครอง					
36	การให้การปรึกษาเบื้องต้นและบันทึกเป็นลายลักษณ์ อักษร					
37	ระบบการบันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียน					
38	ความสม่ำเสมอของการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และให้ขวัญกำลังใจ					
39	ความเหมาะสม และความสอดคล้องกับปัญหาในการ จัดกิจกรรม					
40	การประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ					
41	แบบบันทึกการส่งต่อและแบบประสานงานขอความ ร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง					
42	การประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องในการ ส่งต่อนักเรียน					
43	การรายงานผลการช่วยเหลือและรายงานการส่งต่อ นักเรียน ไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก					
44	หน่วยงานที่รับการส่งต่อ ไม่มีการช่วยเหลืออย่างเป็น ระบบ					
45	การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการส่งต่อนักเรียน					
46	ข้อมูลเกี่ยวเครือข่ายการส่งต่อภายในและภายนอก					
47	งบประมาณในการส่งต่อนักเรียนภายนอก					
48	การดำเนินการแก้ปัญหาการส่งต่อนักเรียนที่มีพฤติกรรม ไม่ดีขึ้น					

ข้อ ที่	ปัญหาการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับปัญหา				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
49	การปรับปรุง พัฒนาการส่งต่ออย่างเป็นระบบ และมี เครือข่ายสหวิชาชีพ					
50	การติดตาม ประเมินผล สรุปผล และรายงานการส่งต่อ นักเรียน					

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กรุณาตอบทวนอีกครั้งหนึ่ง เพื่อความแน่ใจว่าท่านได้ตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

นายสุรินทร์ โพธิ์เหมือน

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อที่	t-test for Equality of Means	
	t	Sig. (2-tailed)
Q1	1.948	.061
Q2	.997	.327
Q3	.957	.347
Q4	.671	.508
Q5	.928	.361
Q6	.367	.716
Q7	1.218	.234
Q8	1.228	.230
Q9	1.313	.200
Q10	1.408	.170
Q11	.213	.833
Q12	.203	.841
Q13	.520	.607
Q14	.247	.807
Q15	2.156	.040
Q16	.224	.980
Q17	.683	.500
Q18	3.704	.001
Q19	.728	.473
Q20	1.247	.223
Q21	2.582	.015
Q22	1.658	.109
Q23	.158	.876
Q24	2.018	.053
Q25	.892	.380

ข้อที่	t-test for Equality of Means	
	t	Sig. (2-tailed)
Q26	2.646	.013
Q27	1.698	.101
Q28	1.600	.121
Q29	.232	.818
Q30	1.183	.247
Q31	1.451	.158
Q32	1.856	.074
Q33	1.281	.211
Q34	2.156	.040
Q35	.215	.832
Q36	1.382	.178
Q37	2.729	.011
Q38	1.077	.291
Q39	.939	.356
Q40	2.049	.050
Q41	2.132	.042
Q42	2.085	.046
Q43	2.301	.029
Q44	1.913	.066
Q45	2.753	.010
Q46	2.245	.033
Q47	2.274	.031
Q48	2.128	.042
Q49	2.746	.010
Q50	1.704	.099

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics				
	Scale	Scale	Corrected	
	Mean	Variance	Item-	Alpha
	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
Q1	156.6667	671.4713	.5470	.9609
Q2	156.6333	663.8264	.6291	.9606
Q3	156.6333	663.4816	.6105	.9607
Q4	156.9667	669.4816	.5784	.9608
Q5	156.6667	674.5057	.4714	.9612
Q6	156.6667	676.5057	.3309	.9619
Q7	156.6667	664.9195	.6113	.9607
Q8	156.8000	660.4414	.7157	.9602
Q9	156.7667	666.4609	.5288	.9610
Q10	156.8333	658.2816	.7434	.9601
Q11	157.0333	691.3437	.0514	.9628
Q12	157.0333	679.4126	.3067	.9619
Q13	156.5000	665.4310	.5186	.9611
Q14	156.7000	683.8034	.2629	.9619
Q15	156.9667	668.9299	.5918	.9608
Q16	156.7333	692.2713	.0466	.9625
Q17	156.6333	681.9644	.2831	.9619
Q18	156.8667	670.3954	.5427	.9609
Q19	157.1000	677.4724	.4196	.9614

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics				
	Scale	Scale	Corrected	Alpha
	Mean	Variance	Item-	if Item
	if Item	if Item	Total	if Item
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
Q20	156.7333	662.8230	.6731	.9604
Q21	156.9667	664.6540	.6606	.9605
Q22	156.8667	664.7402	.6152	.9606
Q23	156.4333	664.5299	.4864	.9614
Q24	156.7333	665.7885	.7122	.9604
Q25	156.7667	665.9782	.5190	.9611
Q26	156.7667	658.1851	.6958	.9603
Q27	156.4333	676.1161	.4362	.9613
Q28	156.4333	667.0126	.6293	.9606
Q29	156.7000	671.6655	.5504	.9609
Q30	156.5333	662.6713	.6418	.9605
Q31	156.7000	657.0448	.7929	.9599
Q32	156.8000	668.2345	.6005	.9607
Q33	156.4333	665.6333	.5321	.9610
Q34	156.5667	668.3920	.6049	.9607
Q35	156.6333	672.0333	.4981	.9611
Q36	156.7333	663.9954	.7157	.9603
Q37	156.8667	671.4989	.5816	.9608
Q38	156.5667	664.7368	.6587	.9605
Q39	156.8000	667.8897	.6444	.9606
Q40	156.8333	664.9713	.6576	.9605

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Item-total Statistics				
	Scale	Scale	Corrected	Alpha
	Mean	Variance	Item-	if Item
	if Item	if Item	Total	Deleted
	Deleted	Deleted	Correlation	Deleted
Q41	156.8667	663.0161	.6529	.9605
Q42	156.7333	663.5126	.6291	.9606
Q43	156.7000	658.2862	.7330	.9601
Q44	156.7000	665.3207	.6093	.9607
Q45	156.6000	655.9034	.7097	.9602
Q46	156.8000	656.2345	.6937	.9603
Q47	156.7333	664.4092	.5434	.9610
Q48	156.9000	658.7828	.6736	.9604
Q49	156.7333	659.0299	.6473	.9605
Q50	156.8000	654.8552	.6760	.9604

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 50

Alpha = .9616

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายสุรินทร์ โพธิ์เหมือน
วันเดือนปีเกิด	1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515
สถานที่เกิด	ตำบลประศุก อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	179 หมู่ 14 ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ โทร. 081-9676065
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครูชำนาญการ ระดับ กศ. 2
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านจับกะนิง ตำบลโนนดินแดง อำเภอโนนดินแดง จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2527 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดสว่างอารมณ์ ตำบลประศุก อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พ.ศ. 2530 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พ.ศ. 2534 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี พ.ศ. 2538 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สถาบันราชภัฏเทพสตรี วิชาเอก ศึกษาศาสตร์ศิลป์ (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี) พ.ศ. 2552 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์